

OOSTVLAAMSCHE ZANTEN**MEDEDELINGEN VAN DE BOND DER OOSTVLAAMSE
FOLKLORISTEN**

Maatschappij zonder winstbejag

Secretariaat van de Bond :
L. VERLODT, Zalmstraat, 69, Gent.
Alle stortingen te doen op postrekening :
969.46, Bond Oostvl. Folkloristen,
Gent.

Redactie van Oostvl. Zanten :
F. VAN ES,
Désiré De Wolfstr., 3, Aalst.
J. VERMEULEN & J. BOES.

Huldebetoon E. H. Gabriël Celis, pr.

Op de Algemene Jaarlijkse Statutaire Vergadering van de Bond der Oostvlaamse Folkloristen, op Zondag 25 October 1953 gehouden, greep een huldding plaats van de eerste ondervoorzitter van de Bond, E. H. Gabriël Celis, die dit jaar zijn vijftigjarig priesterschap herdacht, terwijl hij tevens 25 jaar lidmaatschap telt van de Commissie van de Geschiedkundige Musea en van die van het Museum voor Folklore der stad Gent, en daarbij dertig jaar geleden is dat zijn « Volkskundige Kalender voor het Vlaamse Land » verscheen; voor zijn geschiedkundig en folkloristisch werk werd hem dit jaar, op het voorstel van de Heer Minister van Openbaar Onderwijs, het officierschap in de Leopold II-orde toegekend.

Was hij het ook niet die met de Gentse Feesten voor het eerst wandelvoordrachten in de Sint-Baafskathedraal inrichtte? Er was dus reden te kust en te keur om een huldebetoon op touw te zetten.

In de voorhal van het Stadsarchief was in een viertal uitstallkasten, ons bereidwillig door hetzelfde organisme ten dienste gesteld, een **tentoonstelling** ingericht van werken, boeken en brochures door E. H. Celis uitgegeven. De tentoongestelde exemplaren kwamen uit het Stadsarchief zelf, uit de bibliotheek van de Dienst van Toerisme der Stad Gent, van de Commissie van Monumenten en uit de private verzamelingen van E. H. J. Winnepeninx en van Mr. J. Vermeulen.

Priester GABRIEL CELIS.
De eminente folklorist aan zijn werktafel. 1952.

Een der vitrines bevatte vooral zijn toeristische werken, een ander was gewijd aan de publicaties over de kapellekens, een derde vooral aan de geschiedkundige werken en die van algemeen folkloristische aard, terwijl een vierde zijn publicaties in 't licht zette over zijn geboortestad Gent, vooral dan de Gids van de Sint-Baafskerk, waarvan de verschillende edities naar de vijf windstreken blijken verspreid te zijn en waarvan niet zo gemakkelijk in hun stad van herkomst de volledige serie kon worden bijeengebracht.

Deze kleine tentoonstelling trok de aandacht der aanwezigen en was voor velen een openbaring voor wat betreft de veelzijdigheid van de belangstelling van de gevierde.

In 't begin van de zitting had dan de hulde plaats.

Nadat de Heer Voorzitter Van Es de aanwezigen had verwelkomd en speciaal Prof. Dr Foncke, ondervoorzitter van de Nationale Commissie van Folklore, die hier dat organisme vertegenwoordigde, had bedankt om zijn vererende aanwezigheid, ging hij verder :

DAMES EN HEREN,

Dat dit jaar de opkomst zo talrijk is, zal wel zijn oorzaak vinden in het feit dat deze algemene vergadering gepaard gaat met een hulde aan één onzer verdienstelijkste bestuursleden, aan één der pioniers van onze Bond, namelijk aan onze sympathieke ondervoorzitter, de Eerw. Heer Gabriël Celis.

Dit jaar, en wel op 5 Juli jl., vierde hij zijn gouden priesterjubileum. Op 24 Juni jl. werd hij bevorderd voor zijn geschiedkundig en folkloristisch werk tot officier in de orde van Leopold II. Het is tevens dertig jaar geleden, nl. in 1923, dat zijn voornaamste folkloristisch werk verscheen, zijn « Volkskundige Kalender voor het Vlaamsche Land », dat hem niet enkel in België, maar ook in het buitenland als folklorist bekend maakte.

Deze drie feiten waren voor uw Bestuur een passende gelegenheid om aan de jubilaris, die het wel verdient, alhoewel hij er niet van weten wou, hulde te brengen en hem tevens zijn erkentelijkheid te betonen voor de grote diensten, die hij aan de Bond bewezen heeft, vooral in de lastige jaren van zijn ontstaan en bijzonder bij de oprichting van een folklore-museum in het lokaal der Lange Steenstraat, ons welwillend door het Stadsbestuur in bruikleen geschonken, en bij de inrichting aldaar van drie tentoonstellingen, respectievelijk in Juli 1927: De algemene Tentoonstelling voor Folklore; in Juli 1928: De Tentoonstelling van het Volkstoneel; in Juli 1929: De Tentoonstelling der Begijnhoven, zonder die te vergeten ingericht in 1930 in het

Feestpaleis van het Park, bij gelegenheid van de viering van het honderdjarig bestaan van 's Lands Onafhankelijkheid; en dit alles zonder geld, zonder materiële hulpmiddelen bijna, maar met een idealisme, een volharding en een toewijding die bergen verplaatsen, en dank zij ook een schaar uitgelezen medewerkers, onder wie, ongelukkig, enkele ons door de dood reeds ontvallen zijn, zoals : wijlen de hh. O. Soenen, Fr. Coppejans, Ad. Woedstad, Em. Andelhof, H. Bernard de Tracy, J. Speltinck, E. De Vynck, en verder onder de levenden : Prof. Dr P. de Keyser, L. Verlodt, Cl. Trefois, Jan de Raedt, schepen Pr. Luyckx, Prof. Dr Apers. Wat daar toen gewerkt en gezwoegd werd, valt niet te beschrijven. Het is een waar epos geweest en ik overdrijf zeker niet, wanneer ik dit eerste tijdvak van het bestaan van onze Bond, van 1926 tot 1932, jaar waarin het Folklore-museum door het Stadsbestuur werd overgenomen, als het heldentijdperk van de Bond bestempel.

Maar de Eerw. Heer G. Celis is op folkloristisch gebied meer dan de eerste, niet officiële, conservator van het Folklore-museum te Gent geweest. Ik heb zoeven zijn « Volkskundige Kalender voor het Vlaamse Land » genoemd, maar daarnevens ligt nog een overgroot geschiedkundig, oudheidkundig en vooral folkloristisch oeuvre, dat getuigt van zijn onverdroten ijver, zijn buitengewone werkkraft, niettegenstaande zijn ziekelijk gestel, zijn onverzadigbare studielust, al is hij een bescheiden kamergeleerde gebleven, wat men noemen kan « een stille in den lande ». Zijn bibliografie vermeldt een veertigtal boeken, brochures en overdrukken, waaronder sommige verschillende drukken beleefden, zoals zijn gids van « De Hoofdkerk van Sint-Baafs », waarvan de Vlaamse uitgave 6 drukken, de Franse 7 drukken kende en waarvan ook een Engelse uitgave verscheen. Hij heeft meegewerkt aan een dertigtal tijdschriften, dag- en weekbladen en was hoofdredacteur van het maandblad « De H. Familie », dat te St.-Amandsberg verscheen van 1919 tot 1940. Sedert 1949 is hij ook hoofdredacteur van het driemaandelijks orgaan van « De Vrienden der H. Maagd », nl. « Kapel en Beeld », waarin van zijn hand talrijke korte bijdragen over volksdevotie, veldkapellen en Mariaverering opgenomen werden.

We zullen hier niet al zijn werken vermelden. Zijn bibliografie zal immers verschijnen in ons tijdschrift « Oostvlaamse Zanten », waarvan hij ook één der eerste medewerkers was en waarin hij negen bijdragen publiceerde.

Bij nader onderzoek kunnen wij zijn oeuvre indelen in de volgende rubrieken :

A) De geschiedkundige werken en bijdragen, zoals zijn levensgeschiedenissen van de H. Maria-Margaretha Alacoque (1920) en van Joannes Berchmans (1921), verder « Het Klooster van de Nieuwen-

bosch (1201-1797) » (1919), « Het Karthuizerklooster te Gent » (1932), « De Blijde Inkomsten der Graven van Vlaanderen in de St.-Pietersabdij te Gent » (1919), alle drie overdrukken uit het « Bulletin van de Maatschappij van Geschied- en Oudheidkunde te Gent », en in handschrift : « Gent tijdens de Patriottentijd » (Bibliotheek der Rijksuniversiteit te Gent).

B) De oudheidkundige werken en die gewijd aan de kunstgeschiedenis, zoals zijn reeds vermelde gids van « De Hoofdkerk van Sint-Baafs », zijn bijdrage over de Gentse schilder : Nicolas de Liemackere, gezegd Roose (1910), zijn « Beschrijving van Gent », die twee uitgaven beleefde (1909 en 1920). Voor het opstellen van dit werk maakte hij gebruik van de talrijke nota's uit de nalatenschap van zijn moeders vader, de bekende hoofdonderwijzer en geschiedschrijver J. J. Steyaert, die reeds in 1838 een « Beschrijving der Stad Gent, of geschiedkundig overzicht van die stad en hare bewoners, de merkwerdige gebouwen, gestichten en maatschappijen, de beroemde Gentenaren, enz. » liet verschijnen. Naast zijn historisch drama in 5 bedrijven : « Liederik de Buck, eerste forestier van Vlaanderen » (1846), gaf J. J. Steyaert uit een door de toponymisten veel te weinig bekend « Geschiedkundig onderzoek of proef van medewerking ter herstelling van de oude en echte namen der straten, openbare plaetsen, enz. der stad Gent », waarop hier wel eventjes de aandacht mag gevestigd worden. Van hem heeft zonder twijfel onze jubilaris zijn belangstelling, zijn liefde voor eigen schoon en aard, voor de zeden en gewoonten, de geschiedenis van zijn geboortestad in 't bijzonder en van zijn volk in 't algemeen geërfd, al heeft hij zijn grootvader nooit gekend, die reeds in 1858 overleed.

Verder kunnen wij nog in deze rubriek onderbrengen « Het Gentsche Altaarstuk : de Aanbidding van het Lam door de gebroeders Van Eyck, met toelichting door de Eerw. Heer Gabriël Celis », een kaft van 16 fototypies uitgegeven bij A. M. Sijthoff te Leiden.

C) De reisbeschrijvingen. De jubilaris is een gelukkig man geweest, want hij heeft zoals Ulysses veel gereisd, zowel in het eigen land als in de vreemde, en steeds met open oog en open hart voor al het merkwaardige, het eigenaardige en het schone, dat hij op zijn verre tochten heeft gezien. Zijn indrukken heeft hij ons kwistig meegedeeld in volgende werken : « In Vlaanderen. Speelreisje langs berg en dal » (1912), « Naar Rome » (1917), « Door het kunstrijk Italië » (1928), « Door Fransche Gouwen » (1929).

D) En last not least zijn folkloristische werken en bijdragen. Naast een viertal van algemene aard, zoals zijn reeds tweemaal vermelde « Volkskundige Kalender voor het Vlaamsche Land », de waardige

tegenhanger van de drie jaar oudere « Calendrier populaire wallon » van Rod. de Warsage en van de « Calendrier belge » van Baron de Reinsberg-Düringsfeld, die dagtekent van 1861; zijn handboek « Folklore », uitgegeven door de Katholieke Vlaamse Hogeschooluitbreiding in 1925, alsook de brochures « Het Gentsche Volksleven » (1924) en « Door het Leven heen. Volksgebruiken » (1927), heeft de Eerw. Heer G. Celis vooral studies en bijdragen geschreven over de volksdevotie en inzonderheid over de Mariaverering. Wij noemen slechts terloops: « Gent, stad van Maria » (1910), « De Bedevaartplaatsen in Oost-Vlaanderen » (1914), « De Onze Lieve Vrouwkapellen te Gent » (1924), « De Wegkapelletjes in België » (1938), « Nood zoekt troost », in samenwerking met senator G. Gabriël (1941), « De Gebuurtekapelletjes en Gevelbeelden te Gent » (1941) (met kunstfotoverzameling van J. Buyens), « Kapel en Beeld in Europa » (1948), en zijn talrijke bijdragen in godsdienstige week- en maandbladen, zoals: « De Godsdienstige Week van Vlaanderen », het « Mariaal Tijdschrift », « Het Parochieblad », « De H. Familie », enz. en niet het minst in « Kapel en Beeld », het driemaandelijks orgaan van « De Vrienden der H. Maagd », waarin hij onverpoosd ijvert voor het behoud en de versiering der kapelletjes, der heiligenbeelden langs wegen en velden, aan gevels en bomen, getuigen der naïeve, maar innige en troostrijke devotie van de volksmens.

En nu wil ik eindigen met hetgeen ik had moeten beginnen, nl. met te spreken over de mens zelf. Ik ben begonnen met een overzicht van zijn activiteit en met zijn oeuvre, omdat ik denk dat dit nog de beste introductie is. Het gepresterde werk kenmerkt immers de mens, men weet aldus onmiddellijk met wie men te doen heeft.

De Eerw. Heer G. Celis werd geboren te Gent op 20 September 1880. Zijn vader, een geboren Lierenaar, was apotheker alhier en zijn moeder, zoals reeds vermeld was de dochter van de hoofdonderwijzer-geschiedschrijver J. J. Steyaert. Hij deed zijn volledige humaniora in het St.-Lievenscollege te Gent, ging in 1898 over naar het Klein Seminarie te St. Niklaas, om het jaar nadien in het Groot Seminarie te Gent te treden. Hij werd priester gewijd de 19 December 1903. Benoemd tot kapelaan in de Hoofdkerk van St.-Baafs, bracht hij gans zijn priesterlijke loopbaan door in dienst van het Kapittel, in de laatste tien jaar als ceremoniemeester. De ziekte verplichtte hem op rust te gaan in 1937. De vrije tijd, die hem zijn ambt schonk, wijdde hij aan de studie van de geschiedenis en van de oudheidkunde, later aan die van de folklore. In 1918 werd hij werkend lid van de Maatschappij van Geschiedenis en Oudheidkunde te Gent. Zoals reeds vermeld werd hij in 1926, bij de stichting van onze Bond, tot ondervoorzitter verkozen en vanaf 1927 tot 1932 was hij de eerste, officieuze conservator van

het Folklore-museum te Gent. In 1927 ook werd hij benoemd tot lid van de stedelijke commissie der Musea van Oudheden. Ridder in de Kroonorde bij Koninklijk besluit van 8 April 1925, werd hij op 24 Juni 1953 bevorderd tot Officier in de orde van Leopold II.

EERWAARDE HEER,

Op Zondag 5 Juli jl. heeft men U in gesloten kring, bij gelegenheid van Uw gouden priesterjubileum, als dienaar van God gevierd, en hebben de inwoners van het St.-Jozefsgesticht U in de bloemen gezet. Heden vieren wij, Oostvlaamse Folkloristen, U niet minder welgemeend, omdat U een grote dienaar van de wetenschap en inzonderheid van de folklore zijt geweest en nog zijt. Daarom heeft het bestuur van de Bond in zijn zitting van 31 Mei jl. U eenparig tot erelid van de Bond uitgeroepen en tevens besloten als blijk van erkentelijkheid U dit adres, mooi uitgevoerd door de bekende Gentse illustrator J. Bultynck, te overhandigen.

Onder luide toejuichingen van de aanwezigen overhandigt toen Heer Van Es het mooi gecalligrafeerd stuk aan de zichtbaar diep-ontroerde gevierde. Toen ging hij verder :

Ziehier de tekst van dit diploma :

AAN DE EERWAARDE HEER GABRIEL CELIS, PRIESTER,
zijn toegewijde ondervoorzitter en stichtend lid;

de eerste Conservator van het Folklore-museum te Gent;

de schrijver van de « Volkskundige Kalender voor het Vlaamsche Land » en van menig andere verdienstelijke folkloristische, geschiedkundige en heemkundige bijdrage;

de stichter en animator van de vereniging « De Vrienden der H. Maagd », die het behoud en de versiering van de veldkapelletjes en van de heiligenbeelden in het Vlaamse land beoogt;

de uitgever van het driemaandelijks tijdschrift « Kapel en Beeld, gewijd aan de volksdevotie;

brengt, bij gelegenheid van zijn gouden priesterjubileum (1903-1953), de Bond der Oostvlaamse Folkloristen een warme hulde en wenst hem nog menig jaar vredig leven toe, gewijd aan de dienst van God en aan de beoefening der folklore.

Als blijk van zijn erkentelijkheid en waardering voor 28 jaren trouwe medewerking heeft het Bestuur dan ook eenparig besloten, in zijn zitting van Zondag, 31 Mei 1953, aan de jubilaris de titel te verlenen van erelid van de Bond der Oostvlaamse Folkloristen.

En de Heer Van Es besloot met een welgemeend :

Eerwaarde Heer Gabriël Celis, goed heil en ad multos annos !

Alsdan kwam Prof. Dr Robert Foncke, ondervoorzitter van de Belgische Nationale Commissie voor Folklore, aan de beurt. Hij sprak de Jubilaris toe in de volgende bewoordingen :

ZEER GEACHTE, EERWAARDE HEER CELIS,

De Belgische Nationale Commissie voor Folklore, die volgens het 1^e artikel van haar stichtingsstatuut er mede is belast, « in ons land de wetenschap van de Volkskunde te bevorderen en alle onderzoekingen, welke ernede in verband staan, voort te zetten en aan te moedigen », schakelt hierbij de verering in van onze verdienstelijke voorgangers in de beoefening van ons geliefde vak. — Dus doende, zijn wij bij machte hun de verdiende erkentelijkheid te betuigen en eren wij trouwens onszelven.

Mijn medeleden van de Vlaamse afdeling van de genoemde officiële Commissie hebben me dan ook eenparig opdracht gegeven, op deze Uw vieringsdag te midden van vele van Uw vrienden en vereerders te komen getuigen, welke warme gevoelens van hoogachting wij U als mens en geleerde toedragen en hoeveel dank wij U zijn verschuldigd, waar wij, Vlaamse folkloristen, allen zoveel van U en uit Uw aantrekkelijk werk hebben geleerd !

Sinds lange jaren reeds zien wij met ontzag naar U op, Zeer Eerwaarde Heer, als naar een onverdroten arbeider in de sierlijke gaarde van de Volkskunde, die — wis en zeker met een al te verregaande bescheidenheid — gelaarsd en gespoord aantreden komt in de voorste rijen van de eerste reserve-phalanx van onze grootmeesters in Vlaanderen van de folklore : August Gittée en Pol de Mont, Alfons de Cock en Isidoor Teirlinck en Guido Gezelle. De gedwongen rusttijd vol zorgen van de bange oorlog 1914-18 hadt Gij U ongetwijfeld ten nutte gemaakt om U te bekwamen tot het inzetten van de oogst, moeizaam gerijpt uit de zaden, welke zij kwistig hadden gestrooid. Hun goede voorbeeld hebt Gij, wekkend en winstgevend, herhaald voor de laterkomenden en daarbij met vaste hand verse voren diep getrokken in het veld van onze Volkskunde.

Iets toch lag U terbeschikking in grotere mate dan aan wie ook onder ons : Uw uitgebreide kennis van de heiligenlevens en de volksdevotie, waaraan zich als vanzelfsprekend paarde de kennis van gebruiken in de stad en op de buiten, van legenden en van het wange-loof... om de zeer gelukkig door U uitgedachte term te bezigen. Gij hebt dit keer op keer bewezen in kleinere of lijvigere boekwerken, wier inhoud zich graag beperkte tot Uw eigen stede en Uw gouw, doch even gemakkelijk 's lezers blik trok naar wijdere horizonten.

In de ene als in de andere legdet Gij, meester van duizenden details, tevens een kloeke zin voor synthese aan de dag. Zulks blijkt reeds

onbewimpeld uit Uw bondig handboekje tot de Volkskunde, al in 1925 verschenen met de titel « De Folklore », als 236^e verhandeling van de « Algemene Katholieke Vlaamsche Hoogeschooluitbreiding » : Het maakt een betrouwbare wegwijzende uiteenzetting uit over onze wetenschap, haar doeleinden en haar omvang voor de beginneling en een hulpvaardig naslagwerkje zelfs voor meer geoefenden.

Daarin reeds en in al Uw pennevruchten tintelt een warme en meervormige liefde.... liefde voor Uw geboortestad Gent, liefde voor Uw provincie, liefde voor Uw Vlaamsche land en zijn schoon volk, liefde voor Uw Kerk. Hen alle hebt Gij hooglijk weten te dienen met Uw folkloristische studiën, telkens ontstaan uit diep gevoel en veelomvattende kennis, ook van de plaatselijke geschiedenis, tegelijk.

Vandaag herdenken wij inzonderheid Uw voorbeeldige « Volkskundige Kalender voor het Vlaamsche land », omdat hij juist dertig jaar geleden van de pers is gehaald. Mijzelf zal het blijven geheugen dat ik mocht behoren tot de vroegste recensenten ervan en toen om mijn bespreking van U, Zeer Eerwaarde Heer, een lovend woord, dat me diep vereerde, mocht ontvangen.

Wat betekende dat boek niet voor ons ? Want mag worden volgehouden met wijlen Alfons de Cock dat nagenoeg ieder Vlaams folklorist om te beginnen zijn kracht wijdt aan ons volkslied, het staat vast dat hij ook ons volksvertelsel niet ongemoeid kan laten en even zeker zal hij minstens één los kalenderblaadje beproeven, al was 't maar voor zijn schutspatroom of een populaire heilige van zijn woonplaats. Desniettemin hadden wij, Vlamingen, eertijds reden te over om afgunstig te wezen op onze Waalse vakgenoten sinds de verschijning, anno 1920, van het statige « Calendrier populaire wallon » door Rodolphe de Warsage, bezorgd door de Vlaamse uitgever De Tavernier, zoon, in de Vlaamse stede Antwerpen, en te verzuchten om een gelijkaardig synthetisch werk voor Vlaanderen. Drie jaar nadien hebt Gij, Zeer Eerwaarde Heer, het ons dan geschonken met Uw « Volkskundige Kalender », zo rijk gestoffeerd, zo ingaande bewerkt, zo methodisch opgesteld, zo nauwkeurig samengebracht dat hij dadelijk een onontbeerlijke vraagbaak is geworden voor allen, dit altijd gebleven is en het steeds blijven zal ! Sinds dertig jaar ligt Uw dikke boek voor dagelijks gebruik op de werktafel van ieder van ons ! Wie zal dan ooit kunnen afwegen hoeveel het heeft bijgedragen, rechtstreeks of onrechtstreeks, tot de betere beoefening en de sterkere bloei van de volkskunde-wetenschap bij ons ?

Om dit alles dan, zeer geachte, Eerwaarde Heer Celis,... om Uw taai en nuttig werk..., om Uw voorbeeldige verdiensten heeft de Vlaamse afdeling van de Nationale Commissie voor folklore er volgaarne aan gehouden, dat ik me vandaag kwam scharen bij Uw talloze

vrienden en vereerders ten einde U uit haar naam diep te danken... Uw Bond van Oostvlaamse Folkloristen bij te vallen in Uw huldiging als een van onze vooraanstaande volkskundigen... en U voor tal van jaren nog onverminderde werklust in beste gezondheid oprecht toe te wensen ».

Beide sprekers werden, hoeft het gezegd, warm toegejuicht om de zowel verdiende als gepaste hulde, die zij aan onze Eerwaarde Heer ondervoorzitter brachten.

Diep onder de indruk sprak dan Eerw. Heer Celis zijn dank voor de hem gebrachte hulde uit :

WAARDE HEER VOORZITTER, HEER VERTEGENWOOR-
DIGER VAN DE NATIONALE COMMISSIE,
DAMES EN HEREN,

Het moet U niet verwonderen dat een mens op jaren wat aangedaan is bij al de lofbetuigingen, die hij in ontvangst moet nemen. Van harte dank ik U voor uwe woorden en voor het adres, dat mij aangeboden wordt.

U hebt mij aan herinnerd aan onze eerste kennismaking, wanneer ik tot ondervoorzitter van de pasgestichte Bond verkozen werd, en, alhoewel ik later door zenuwkrankheid wederhouden was nog uwe vergaderingen bij te wonen, hebt ge mij steeds herkozen in het ambt. Ik zie er een blijk van genegenheid in en ik dank er U voor.

U spreekt van de tentoonstellingen van Folklore. Het is altijd met groot genoegen, dat ik aan die dagen denk, waar wij zo broederlijk samenwerkten om iets groots te verrichten en de folklore aan het volk te doen kennen; iets waarin wij trouwens gelukt zijn.

Ik dank ook de achtbare Heer Afgevaardigde van de Nationale Commissie voor Folklore om de hoge waardering van mijn werk op volkskundig gebied. Ik verzoek hem bij het bestuur de tolk te zijn van mijn innige dank.

Wat ik gedaan en geschreven heb, was ten bate van ons volk, ons Gentse volk, dat zo weinig afwist van de schoonheid zijner stad en van het heerlijke der oude gebruiken. Daarin heb ik de voetstappen gevolgd van mijn grootvader, de hoofdonderwijzer Steyaert, die, vóór honderd jaar reeds, zijn leerlingen de stad en ook het land leerde kennen en waarderen, respectievelijk in zijn « Beschrijving van Gent » en in zijn « Speelreisje in België ».

Het is bij het bewerken van zijn Beschrijving van Gent en bij het « up to date » brengen ervan, dat ik de mikroob van de folklore heb opgedaan. Het was mij steeds een waar genoegen met de ouderen van dagen uit het Oud-Mannenhuys, het Lousbergsgesticht, te kunnen

praten; zij waren gelukkig eens over hun jonge tijd te mogen spreken, en ik was het niet min, omdat ik gewoonlijk bij mijn thuiskomst, nog enige steekkaarten bij kon invullen. En, wanneer ik er dozen vol van had, sprak ik er eens over aan mijn vriend Emiel Van Heurck, die mij wees op het nuttig werk, dat er in zou bestaan een Volkskundige Kalender op te maken en het uit te geven. Wat vóór dertig jaar geschiedde.

Dit antwoord is misschien wat egocentrisch, maar het moge dienen voor de jongeren onder U, opdat zij ook zouden luisteren naar wat de oude mensen zo graag vertellen over hun jonge jaren, en dit alles te zanten en te garen, ons volk en de wetenschap ten bate.

Zo eindigde deze hulde, die in de gewenste intieme en goedelijke sfeer doorging, en die bij alle aanwezigen de beste indruk heeft nagelaten. Heeft sinds ettelijke jaren zijn gezondheidstoestand hem belet in ons midden te vertoeven, zij zal E. H. Celis de getuigenis gebracht hebben dat onder folkloristen de oude vriendschap niet vergaat en dat de jongeren naar zijn vruchtbare voortrekkersarbeid waarderend opblikken.

Nog vele jaren en dat hij nog lang moge genieten van het adres, dat hij verklaarde te zullen laten inlijsten en waarop hem naast de gekleurde wapenschilden van onze Bond en van Oost-Vlaanderen, ook een hem zo dierbaar Vlaams Lievevrouwbeeldje onder stolp toekijkt.

Het Bestuur.

Personalia.

Aan ons medelid en medewerker Dr M. Gysseling, archivaris aan het Rijksarchief te Gent, werd de « Letterkundige Prijs van de Stad Gent » voor 1953 toegekend. De prijsvraag gold ditmaal een werk over geschiedenis of folklore. De jury was eenparig om het werk van Dr Gysseling « Gent's Vroege Geschiedenis in de spiegel van zijn Plaatsnamen » ter bekroning aan te bevelen. Op Zondag 19 Juli werd hem plechtig in de trouwzaal van het stadhuis door het College van Burgemeester en Schepenen, omringd door tal van belangstellenden, de prijs en de Medalie van Verdienste der Stad Gent uitgereikt. We wensen Dr Gysseling van harte geluk om zijn bekroning met dit alleszins baanbrekend werk en hopen het zo spoedig mogelijk in druk te zien verschijnen.

Conservator J. BOES vereremerkt.

Op 28 November 1953 werd onze Conservator Jul. Boes, hulparchivaris van de Stad Gent om zijn vele diensten gedurende een 35-jarige loopbaan in dienst van de stad gepresterd, vereerd met het Burgerlijk Kruis eerste Klas en werd hem tevens ten stadhuize de Medalie van Verdienste van de Stad Gent uitgereikt.

Wij bieden aan conservator J. Boes en mede aan zijn achtbare familie bij deze vereremering onze oprechte felicitaties aan.

Nog Bedevaartvaantjes te Aalst.⁽¹⁾

(Vervolg)

7. — O. L. VROUW TER LINDEN.

Geschiedenis van de Kapel.

De kapel van O. L. V. ter Linden wordt reeds vermeld in 1540 en bevond zich buiten de Zoutstraatpoort. Het Broederschap van O. L. V. van Halle schonk in 1773 « een pont keersen dienende voor de cappelle buyten de Zoutstraet poort ». (Notitieboek van het Broederschap). Een vermelding in 1779 : « 1779, february. In dese maend zyn de vier linden geplant rond het capelleken buyten de Soutstraet poort, daer 't jaer te vooren d'oude waren uyt gekapt ». (Memorie der remarcabelste Geschiedenissen).

Het oorspronkelijke heiligdom, dat door de Fransen was afgebroken, is niet meer heropgericht.

In 1849 brak te Aalst een vreselijke besmettelijke ziekte uit. Vooral in de Nieuwpoortstraat stierven de inwoners, getroffen door de meedogenloze kwaal. De bewoners van de Gentsesteenweg wendden zich in deze benarde omstandigheden vol betrouwen tot de Moeder van God en plaatsten een beeld van O. L. Vrouw, dat gewijd was door Z. E. H. Deken de Hert, in een kapelletje aan een linde; deze boom groeide op de eigendom van de familie Terlinden. Dagelijks bad men de rozenkrans voor de linde en na weinig tijd verdween de gruwelijke ziekte.

Later werd de boom door de bliksem vernield; het beeld nochtans bleef ongedeerd. De linde bevond zich op het terrein, dat nadien herschapen werd in de tuin van de Koninklijke Harmonie, het lokaal droeg de naam « De Rotonde ». De orkestzaal is afgebroken in 1915.

De huidige kapel werd geschonken door de familie Arents-Roelandt; ze dateert van 1883. Het inschrift in de arduin rechts van de deur luidt : « Josse Arents Archte — 1883 ». Architect Joost Arents ontwierp dus het plan.

Op 25 Maart van dat jaar werd de eerste steen gelegd; op 26 November daarna werd het heiligdom ingezegend door E. H. Willems, pastoor van St.-Jozefskerk.

Het oud beeldje, gesneden uit hout, werd natuurlijk op de

(1) Zie de artikels van schrijver hierover in Oostvl. Zanten, 28 jg. n° 3, 1953, blz. 57 en n° 5, zelfde jaargang, blz. 146.

ereplaats gesteld. Désiré Carael kapte uit de overblijfselen van de linde de communiebank. Albert Meganck schilderde het altaar. Het klokje draagt de beeltenis van de H. Jozef en bevat volgende tekst in de rand: «A. L. J. VAN AERSCHOT, MAJOR — SUCCESOR A. L. VAN DEN GHEYN — 1874». Dit klokje werd eerst gebruikt in de St.-Jozefskerk, maar werd later door de kerkfabriek aan de kapel ter Linden verkocht. Het altaarkruis is geschonken door de familie van Hauwermeiren; het orgel werd gebouwd door Heer Christophe-Etienne.

Na de dood van de kinderen Arents kwam de kapel in het bezit van E. H. Hendrik Arents, die bij testament verplicht was ze te schenken aan de kerkfabriek van St.-Jozef.⁽²⁾

De kapel ter Linden kende een pijnlijk verval sinds 1914-18. In 1920 kwam de Vlaanderenstraat tot stand, ingevolge de doorsteek van de Gentsesteenweg. De kapel is, aldus, thans gelegen Vlaanderenstraat, nummer 32.

In 1929 kwam juffrouw Martha Schollaert terug uit Lourdes, na een wonderbare genezing. De familie Schollaert vatte het plan op een heerlijk beeld van O. L. V. van Lourdes in de kapel ter Linden te plaatsen. E. H. J. De Cock, toenmalig pastoor van de St.-Jozefskerk, besloot dan de kapel te herstellen. Met veel praal en luister werd het beeld van O. L. Vr. van Lourdes in het heiligdom geplaatst en de verering van O. L. V. ter Linden kende een nieuwe opbloei, die onverminderd tot nu voortduurt.

Een blijvende herinnering aan de erkentelijkheid bij de wonderbare genezing van juff. Schollaert treft men aan in de St.-Martinuskerk. In het venster naast het altaar van de H. Hubertus is O. L. Vrouw van Lourdes prachtig uitgebeeld. Over de hele breedte van het venster, langs de benedenkant staat deze tekst :

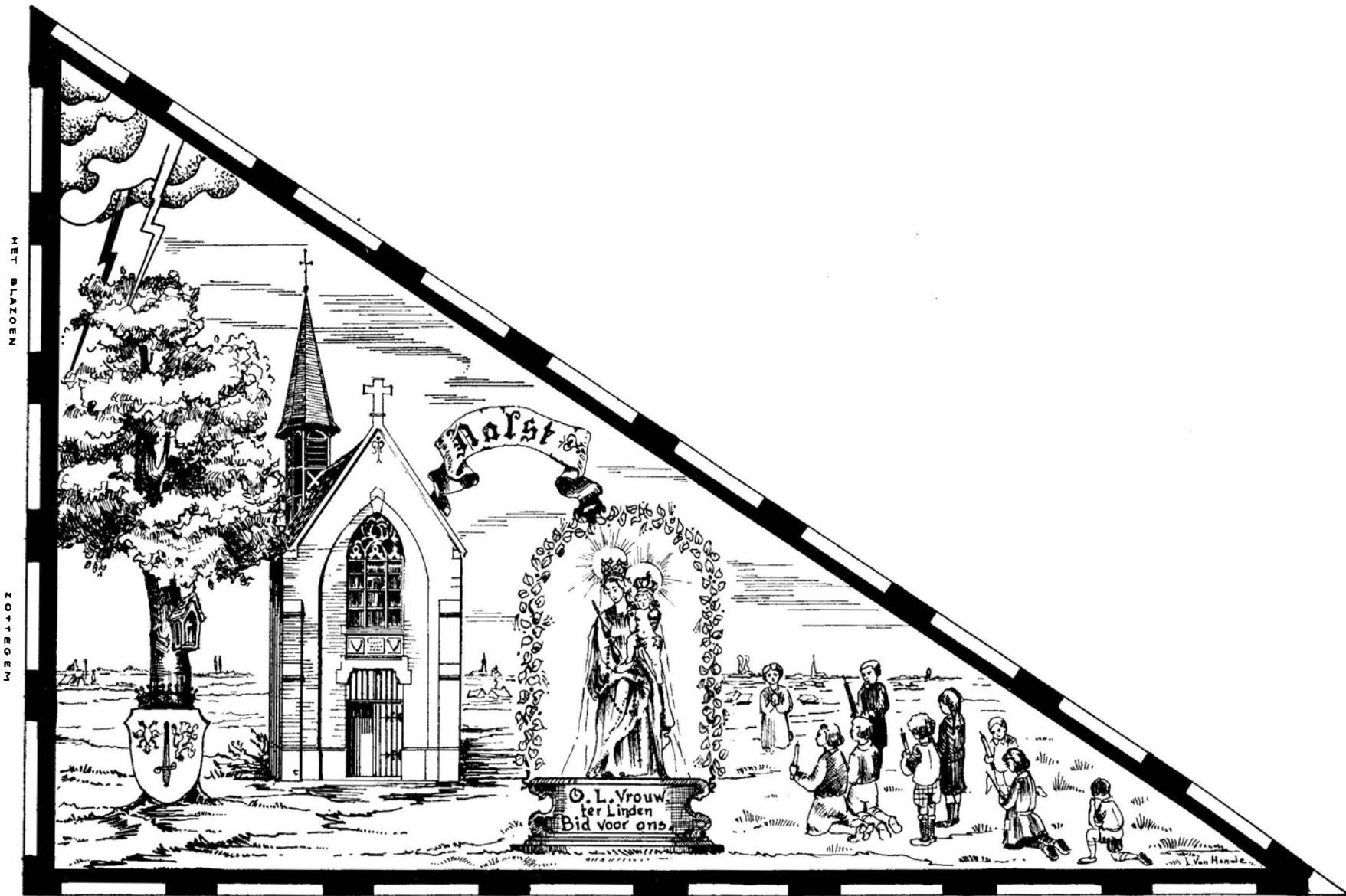
In hon. B. Mariae Virg. Immaculatae Conceptae de Lourdes
parochiani St. Martini dono dederunt 1929.

Wat zeggen wil : «Ter ere van de Zalige en Onbevlekt Ontvangen Maagd Maria van Lourdes hebben de parochianen (dit raam) geschonken 1929».

Juffr. Julie Luycx en Juffr. de Muitenaer zorgen voor het onderhoud van de kapel; daarin bevinden zich 120 stoelen.

Elk jaar in de maand Juni grijpt er een godsdienstige plechtigheid plaats en natuurlijk wordt bij die gelegenheid ook kermis

(2) Gegevens ontleend aan Petrus Van Nuffel, Alostum Religiosum, Beelden en Schetsen uit den Besloten Tijd. Aalst, 1911, blz. 161-163; inlichtingen ontvangen van dhr Van der Heyden, archivaris, en van dhr. Van Rechtem, leraar te Aalst.

Bedevaartvaantje van de Kapel van O. L. Vrouw ter Linden te Aalst.

(Oorspronkelijke grootte).

gevierd. De Zondagnamiddag staat de offerande ter ere van O. L. Vrouw op het programma; er wordt een processie ingericht, waarin vooral het groot aantal kinderen, die kaarsen dragen, wordt opgemerkt.

Dan volgen de «Driedaagse Oefeningen». Op Maandag-, Dinsdag- en Woensdagmorgen wordt de H. Mis opgedragen; de Maandag voor de afgestorvenen van de wijk. Iedere avond dan Rozenkrans, Sermoen en Lofzangen. Gedurende deze periode zijn huizen en straten versierd met wit-blauwe wimpels.

Op de affiche aan de deur van de kapel is aangeduid, dat O. L. V. ter Linden bijzonder tegen besmettelijke ziekten wordt aangeropen.

Beschrijving van het Bedevaartvaantje.

Van links naar rechts merkt men de afbeelding van een lindeboom, waarvan de kruin doorsneden wordt door twee bliksemstralen, komende uit een onweerswolk uit de hoogte, in de linker tophoek van het vaantje.

Aan de stam, onder het gebladerte, is een boom-kapelletje vastgemaakt; aan de voet van de boom het gekroond wapenschild van Aalst met arend, zwaard en leeuw; daarnaast de getrouwe weergave van het vooraanzicht van de neo-gothische kapel; ook het schaliebedekte spitse torentje is volledig uitgebeeld. Van de dubbele deur staat de linkervleugel open.

Tussen deur en venster wijzen enkele stippeltjes, op een rechtehoekige steen tussen twee schilden, op een inscriptie; de werkelijke tekst op de steen luidt :

O. L. V.
TER
LINDEN
gesticht 1849

Rechts van de kapel, in het centrum van het vaantje, treft men het beeld aan van O. L. Vrouw ter Linden, met het kind Jezus op de linkerarm; het hoofd van Moeder en Kind zijn met een stralenkrans omgeven. O. L. Vrouw draagt een scepter. Het Kindje Jezus in zijn linkerhand een met-kruis-getopte wereldbol. Onderaan, op de sokkel van het beeld, de tekst :

O. L. Vrouw
ter Linden,
Bid voor ons.

Dit geheel is omgeven met een krans in poortvorm, bestaande uit bladeren van een linde; rechts dan weer van het beeld bevinden zich, in de volledige tip van het vaantje, negen kinderen; zes knielen neder, drie staan recht; vier onder hen houden een kaars in de hand, om te wijzen op de gewoonte, dat de kinderen vooral kaarsen dragen in de processie; één ervan, het vóórlaatste, houdt een bedevaartvaantje in de hand.

Tussen het beeld en de kapel, in een sierlijke, zwevende banderol de naam van de stad Aalst in Gothische letters. Helemaal rechts, de naam van de tekenaar : L.(eopold) van Hende. Naast de kortste zijde, buiten de rand van het vaantje, de aanduiding in hoofdletters : Het Blazoën — Zottegem.

Aan de horizon ziet men de silhouetten van bomen o.m. twee kaarspopulieren tussen lindeboom en kapel. Ook een paar kerktorens en een drietal troppels huizen, deze laatste ietwat beneden de horizonlijn gelegen.

Dit vaantje werd voor de eerste maal verspreid op Zondag 14 Juni 1953.

Er bestaan papieren en linnen exemplaren van.

Het tipvaantje heeft de traditionele vorm van een rechthoekige driehoek, met de korte kant van links en de punt van rechts.

De basis van de tekening is 23 cm.; de hoogte 15 cm.

Rond heel de tekening loopt een dubbele rand als omlijsting, waarvan de binnenste een zware doorlopende band van 3 mm vormt, terwijl de buitenste uit blokjes en uitgespaarde witten bestaat. De witten zijn meer dan dubbel zo groot als de blokjes. Rondom gans dit getekend vaantje loopt dan nog een blanco rand van 18 mm.

R. VAN DER LINDEN.

BELANGRIJK BERICHT. — LIDGELD 1954.

We zetten onze leden dringend aan bij de ontvangst van dit nummer hun bijdrage voor het lidmaatschap 1954 (Minimum : Binnenland : 75 fr.; Ereleden : 200 fr.; Buitenland : 120 fr.) te willen storten op postcheckrekening n° 969.46 van de Bond der Oostvlaamse Folkloristen, Gent.

De Levende Folklore van het Gewest Balegem.

II. — DE KRING OM HET JAAR EN DE VOLKSWEERKUNDE.

(Vervolg).⁽¹⁾

Vastenavond. (*)

Behalve te Oombergen, Oosterzele en Scheldewindeke, wordt er de dagen vóór de vasten tamelijk goed gegeten, « men maakt er (in het eten) verschil in, om de vasten in te gaan ». De noenmalen zijn over 't algemeen rijker aan vlees, immers, « er moet genoeg gegeten worden om de veertig dagen te kunnen ingaan ».

In het vooruitzicht van het beoefenen der talrijke verstervingen gedurende de vasten, wordt er in vele huisgezinnen tot slot op vastenavond pannekoeken gebakken, waaraan ieder « zich deugt doet ».

Te Oombergen evenwel vindt men dit alles nutteloos en zegt :

« Het is van avond vult de buik,
en morgen schijt hem uit ».

Aswoensdag. (*)

Heden gaat iedere gelovige om een askruisje. Kunnen de kinderen hun kruisje behouden tot met Pasen, dan, zegt men hun, mogen ze bij de pastoor om een nieuw kostuum gaan; ofwel bij hem cacao gaan drinken.

De kinderen wedijveren om hun kruisje het langst te behouden. Diegenen welke te Elene het hunne reeds « kwijt zijn » zeggen jaloers tegen de anderen : « g' hebt uw kruisje met de stoofhaak gemaakt ». Is het askruisje te Velzeke-Ruddershove te vlug weggeveegd, dan zegt men « dat het geen goed was ».

19 Maart — St. Jozef.

St. Jozef is de patroonheilige van de kerk te Elene. Hij wordt er aangeroepen tegen de kwade dromen. Na het lof, bekend onder de naam van « het lof van St. Jozef », komen de moeders met hun kinderen van Elene en van de omliggende gemeenten (Leeuwergem, Oombergen en Velzeke-Ruddershove), naar de zegening.

(1) Zie Oostvl. Zanten, 28 jg. (1953), blz. 138.
De dagen gemerkt met een (*) zijn roerende feestdagen.

St. Jozef wordt ook te Oombergen en te Scheldewindeke fel gevierd. Te Scheldewindeke o.a. mogen de schoolkinderen die dag gaan wandelen naar Spiegeldries, Blauw Kasteel of wijk Hettinge.

Weerkunde met betrek op de maand Maart :

- Maart is daar met haar vuile taart.
- Een goede Maart
Is goud waard.
- Een natte Maart
De boer veel zorgen baart.
- Maart moet twaalf zomerse dagen geven,
Doch April staat er borg voor.
- Hoort men het eerste onweer in Maart, dan wordt gezegd :
De winter neemt afscheid.
- Ziet men de eerste zwaluw, dan luidt het :
Het goede weer zal gaan afkomen, of : Goed weer op komst.

Palmzondag. (*)

Bijna bij iedereen groeit een palmstruik (bukshout) op het erf en met Palmzondag trekken de gelovigen met palmbundeltjes naar de kerk om deze vóór de hoogmis te laten « wijden ».

Zodra ze thuishkomen, worden de oude palmtakjes weggenomen en de nieuwe geplaatst : op het kruisbeeld, aan het wijwater-vat, in het gebinte van de zolder en stallen en tussen de kepers van de schuur. De oude palmtakjes mogen niet weggeworpen worden, maar moeten verbrand worden. Op de akkers worden ook palmtakjes geplant en de boer zegt : « God zegen mijn vruchten tegen de donder en de bliksem », waarna gewoonlijk het St.-Jansevangelie gebeden wordt. De ene steekt de palmtakjes op de vier hoeken; de andere meent, dat het best is ze in 't midden van de akkers te planten.

Enkel te Elene, Leeuwergem en Velzeke-Ruddershove hebben wij genoteerd, dat er palmtakjes verbrand worden met de vlam van een lichtmiskaars en wel boven iedere zak zaaigraan; de as wordt goed met het graan vermengd.

Witte Donderdag. (*)

Heden houden reeds veel gelovigen hun Pasen, en de klokken vertrekken naar Rome. Gedurende de dag wordt « het hoveken » bezocht.

Goede Vrijdag. (*)

Talrijk zijn de wangelovige gezegden : Eieren, die dag gelegd, geven al « poelden ». Klokhennen, gezet op Goede Vrijdag, geven kiekens, welke alle jaren een andere kleur van pluimen krijgen. Bloemen, geplant of gezaaid om drie uren, geven alle én ook de schoonste kleuren : « We gaan 't zaaïen ten drije 's namiddags om alle kleurkens te hebben ».

Paasavond. (*)

's Morgens trekken de gelovigen om wijwater, en wel met kaninen. Onze buitenmensen maken veel gebruik van wijwater : om de wijwatervaatjes intijds bij te vullen, om huis en stal te besproeien bij « ongeweerte », om de zaden en bijzonderlijk het zaaigraan vóór het zaaïen te besprenkelen.

Als de klokken van Rome terugkeren, zoeken de kinderen hun paaseieren. In algemene regel zijn het tegenwoordig chocolade-eieren met of zonder lint.

's Avonds zit de barbier tot over de oren in 't werk, de mannen laten hun haar snijden en hun baard afdoen om « morgen hun Pasen te houden ». Want : men moet zowel « van buiten als van binnen schoon zijn »!

Weerkunde :

Als de wind met Paasavond in 't Noorden zit, zit hij er zeven weken.

Pasen. (*)

Ieder is op zijn paasbest; vooral het « vrouwvolk heeft de hele kleerkast aan ». Men wenst elkander een « Zalige Hoogdag ».

2e Paasdag. (*)

Van gans het gewest trekt men naar de kermis « Berlejan » — zie hoofdstuk VI — Allerlei — A. Kermissen en Feesten.

Beloken-Pasen. (*)

De « achterblijvers » of de « achterstaarten » moeten heden nog hun Pasen houden (Elene, Leeuwergem, Oosterzele en Velzeke-Ruddershove). Te Balegem zegt men : « Ze gaan om de sleutel »; te Oombergen : « Ze zijn de laatste met hun pakske » en te Schelde-windeke noemt men ze de « hekkesluiters ».

De Kruisdagen. (*)

De « eerste processie » of kruisprocessie gaat uit. Met het kruis voorop, trekt de geestelijkheid in iedere gemeente, gevolgd door een talrijke menigte, drie achtereenvolgende dagen, al biddend door de velden. Ieder dag wordt een andere richting gevolgd, derwijze dat er op de drie dagen gans de gemeente doorkruist wordt.

Enkel bij zeer slecht weder bidt men in de kerk de litanie van Alle Heiligen.

25 April — St. Marcus.

Te Elene is er heden ook processie door de velden. Men bidt de litanie van Alle Heiligen voor de zegening van de vruchten der aarde.

Weerkunde :

St. Marcus is bonenplanter.

Weerkunde met betrek op de maand April :

- April, koud en nat,
Veel koren in het vat!
- April
Doet wat hij wil!

Meimaand.

De meimaand is bij uitstek de bedevaartmaand. Men trekt gans de maand door, alleen of in groep, naar het een of ander Maria-genadeoord.

Elene en Velzeke-Ruddershove bezoeken twee genadeoorden : O. L. Vrouw van Deinsbeke (Zottegem) en O. L. Vrouw van Lourdes (Oostakker). De andere gemeenten hebben de voorkeur enkel voor O. L. Vrouw van Lourdes (Oostakker).

Het O. L. Vrouwbeeldje wordt in het merendeel der huizen gedurende de maand uitgestald en versierd. 's Avonds wordt door de huisgenoten devotelijk gebeden, vooral in de boerenhoven.

3 Mei — Kruisvinding.

Is iemand niet gelukkig in zijn huwelijke staat, dan hoort men : « Hij is op de derde Mei getrouwd ».

10 Mei — St. Job.

Met betrek op St. Job hoort men volgende gezegden : « Zo arm als 't (s)Job », op iemand, welke armoede heeft; « 't Is een

Jobstijding », wanneer men slecht nieuws verneemt; « 't Is St. Job op de mesthoop » wordt gezegd van iemand, welke veel zweren heeft.

Te Scheldewindeke werkt de 10 Mei niemand en er is zondagdienst in de kerk. Heden heeft men namelijk de verering van de St. Macharius, welke aangeropen wordt tegen de pest en de cholera. De St.-Machariusdevotie bestaat te Scheldewindeke sedert 1866, als de cholera uitbrak te Gent en omstreken. Op de wijk Pelgrims staat een St.-Machariuskapel, waarin zijn beeld prijkt. 's Namidags wordt er, met de priester voorop, boetprocessie gehouden naar de kapel, waar een hymne gezongen, en de zegen gegeven wordt met de relikwie van de heilige. Gedurende de novene wordt iedere dag om de beurt een kaars geofferd door de inwoners der verschillende wijken.

2e Zondag van Mei — Moederkensdag.

Moederkensdag vindt in het gewest meer en meer ingang. De kinderen bieden moeder een bloemtuil, een pot bloemen of een lekkere taart aan.

11-12 en 13 Mei — Ijsheiligen

Zolang de ijsheiligen niet voorbij zijn, mag men te Balegem « zijn onderbroek niet uitlaten », want « wie ze uitlaat vóór de derdiende Mei is nog zotter dan een kei ».

De 11 Mei hebben we de feestdag van de H. Gangulphus, welke te Oosterzele, waar hij kerkpatroon is, aangeropen wordt tegen de lamheid en ook tegen de « kwade wijven ». Op 11 Mei is het enkel « biddag ». Buiten de gemeente is deze aanroeping weinig of niet gekend en te Oosterzele zelf weinig populair. Van de mogelijkheid om in de loop van 't jaar gezegend te kunnen worden, wordt geen gebruik gemaakt.

Weerkunde met betrek op de maand Mei :

Mei koel en wak;
Veel koren in de zak!

Volkszeg :

De Zaterdag schijnt de zon, al was het maar een weinig, om O. L. Vrouw haar hemd te laten aandoen.

8 Juni — St. Medardus.

Weerkunde :

Als het op St. Medard regent, is het voor zes weken.

1e Zondag van Juni — Vaderkensdag.

Wordt in het behandelde gebied weinig of niet gevierd.

Heilig-Sacramentsdag. (*)

De Zondag na de H.-Sacramentsdag, gaat de eerste grote processie uit. In de straten, waarlangs de processie voorbijtrekt, prijkt in ieder huis op een versierde tafel het H.-Hartbeeld of het Kruisbeeld tussen brandende kaarsen. De straten worden bestrooid met in-stukjes-gesneden gekleurd papier, bloemen en groen (gebladerte). Treffend is de lange stoet, waarin de talrijke heiligengroepen en vaandels opstappen. Geven wij als voorbeeld de samenstelling der processie van de gemeente Scheldewindeke. Met het kruis voorop stappen mede : de Engelbewaarder, O. L. Vrouw van Zeven Weeën, de groep van St. Cecilia, de groep van St. Theresia, St. Barbara, H. Rita, de groep van Geloof, Hoop en Liefde, de Hosanagroep, de groep van St. Christoffel, St. Macharius, de Heilige Familie, de groep der Congregatie, St. Michaël, het H. Hart, St. Rochus, de priester met het Allerheiligste en het muziekkorps.

Enkel te Leeuwegem gaat de H.-Sacramentsprocessie niet rond de gemeente, daar er grote ommeegang is de Zondag na St. Pieter, n.l. de gekende ruitersprocessie ter ere van de H. Eligius. Er wordt enkel driemaal de rondgang rond de kerk gemaakt door de Heilig Hartbonders, het knapenkoor, de kerkraad, de gemeenteraad en de zangers.

24 Juni — St. Jan.

Weerkunde :

- Vóór St. Jan bidt om regen,
Anders komt hij ongelegen.
- De bijen, die vóór St. Jan zwermen, zijn de beste.
- Als de linde bloeit met St. Jan, is de rogge rijp met St. Jacob.
- St. Jan draait de troon.

Volkszeg :

St. Jan is een goede man; hij doet de vruchten bloeien en rijpen.

29 Juni — H.H. Petrus en Paulus.

Door de conservatieve boeren worden slechts op St.-Pietersdag de eerste vroege aardappelen gestoken. Is deze dag een Zondag, zoniet de Zondag er op volgend, is het voor Leeuwegem de schoon-

ste dag van 't jaar. De St.-Pietersommegang met ruiters en processie gaat zijn weg, vijf kilometer ver over de met bloemen bestrooide wegen. Treffend is de lange stoet, waarin de ruiters vooropstappen (dit jaar, 1952, waren er meer dan honderd vijftig), gevolgd door de menigvuldige heiligengroepen in kostbare klederdrachten, oude prachtige beelden, met goud bestikte vaandels, tientallen maagdekens in 't wit onder de hoede van de in-de-weer-zijnde nonnekens, feestelijk klinkende muziek, de relikwie van St. Eligius in een kunstvol in hout gesneden schrijn, en als slot de priester met het zegenend Allerheiligste. Na de processie hebben de plechtigheden plaats rond de kerk. Met het vlaggetje, dat de ruiters ontvangen hebben, en waarop het beeld van St. Eligius prijkt, draven deze driemaal rond de kerk, waarna zij gezegend worden. Met een houten hamertje, waarin de relikwie van St. Eligius geborgen is, wordt een tik gegeven op de paardenkoppen en daarna wordt de relikwie gekust door de aanwezige gelovigen.

Weerkunde met betrek op de maand Juni :

- In Juni weinig regen,
Voorspelt een grote zegen.
- Op Juni komt het aan
Of de oogst zal bestaan.

21 Juli — Hondsdagen.

Zijn bekend als de warmste dagen van het jaar. Gedurende deze dagen mag men geen vlees slachten, want het bederft vlug; niet te veel brood ineens bakken, want het verzuurt; geen boter karnen, want ze wordt vlug « sterk ». Men zal opletten zich deze dagen niet te kwetsen, want de wonden verzweren gemakkelijk.

25 Juli — St. Christoffel.

Te Scheldewindeke hebben we op 25 Juli, zo het een Zondag is, de viering van St. Christoffel, patroonheilige der weggebruikers. Is 25 Juli een weekdag, dan wordt de viering verschoven tot de Zondag daaropvolgend.

Dit jaar (1952) had de St.-Christoffeldag plaats de 27 Juli. Om 9.30 u. werd in de parochiale kerk, welke toegewijd is aan de H. Christoffel, te zijner ere een plechtige H. Mis opgedragen. Voor een bomvolle kerk werd een aangrijpend gelegenheidssermoen gehouden, waarin de gelovigen gewezen werd op de bijzondere macht van deze heilige, wiens voorspraak wij, in deze moderne tijd van snelverkeer, allen best kunnen gebruiken.

Toen, na de mis, begonnen werd met de wijding, was het marktplein volledig bezet door fietsen, bromfietsen en moto's, terwijl de hoofdsteenweg kilometers ver bezet was met autovoertuigen: personenauto's en camions. Hoe vlug en gesmeerd ook alles van stapel liep, toch was het reeds een flink eind voorbij het middaguur, vooraleer pastoor Goethals in een laatste zegenend gebaar een einde maakte aan de liturgische plechtigheid.

Op het St.-Christoffelwimpeltje, welke zo talrijk aan de voertuigen en fietsen fladderde, vinden we in een cirkel de kerk uitgebeeld, verder het beeld van de heilige en dan vager gedrukt, een auto en een vliegtuig.

Weerkunde met betrek op de maand Juli :

- Is het lang droog weder geweest en begint het eindelijk te regenen, dan zegt men : « Het regent halve frankskens voor de boeren ».
- Slechts in Juligloed
Worden oogst en vruchten goed.

10 Augustus — St. Laurentius.

Weerkunde :

- Wie op tijd rapen wil eten,
Mag St. Laurentius niet vergeten.

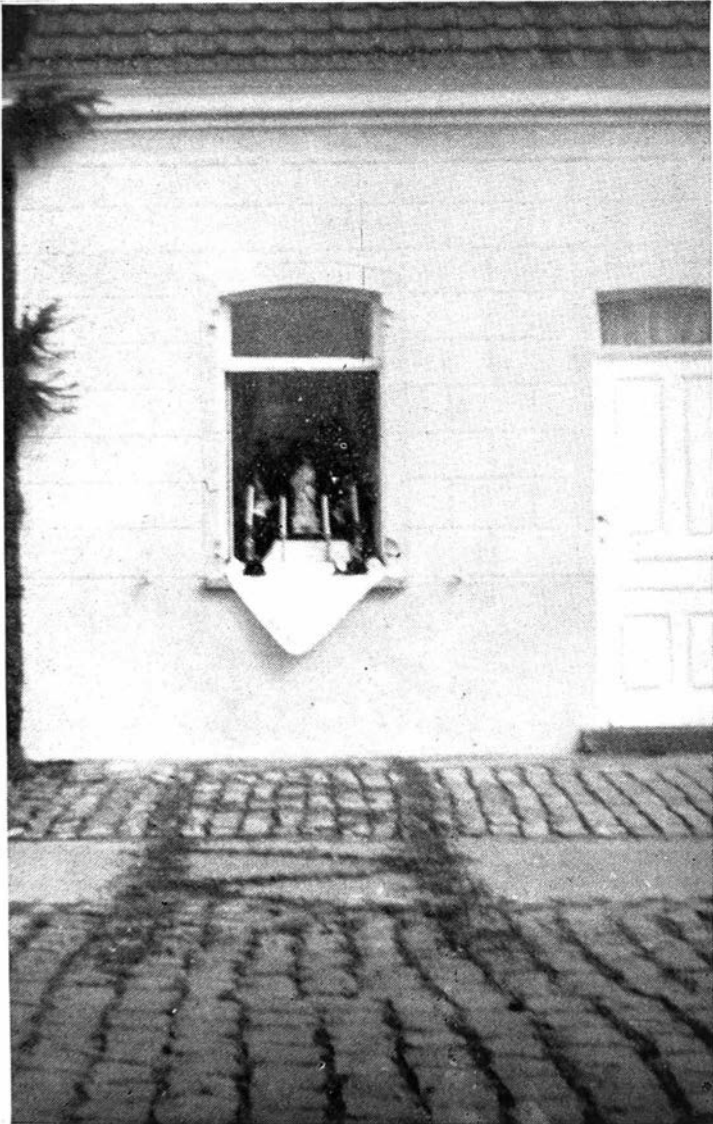
15 Augustus — O. L. Vrouw-Hemelvaart.

De O. L. Vrouwprocessie gaat uit. Deze is gewoonlijk samengesteld zoals de H.-Sacramentsprocessie. Men plaatst nu het O. L. Vrouwbeeld tussen bloemen en brandende kaarsen vóór de vensters of in de deuropeningen. Men zie op de afbeeldingen hoe het beeld, te Balegem is opgesteld op een kraakwitte doek en alles fijntjes wordt verzorgd. Het gordijn is tot achter het beeld opengespreid en vervolledigt het geheel als met een hemel. Van het open venster tot een kwart op de steenweg is een motief in bladstrooisel aangebracht, om aan te sluiten bij het strooisel op de weg zelf.

De andere afbeelding geeft een typische uitstalling te Elene, op een net-versierde tafel, in de inrij van het erf. Vóór de tafel een strooiselmotief het H. Hart van Maria voorstellend.

16 Augustus — St. Rochus.

De 16^e Augustus begint te Oosterzele de octaaf van de H. Rochus, welke er aangeropen wordt tegen de pest, de oorlog en de

BALEGEM. — Processie van O. L. Vrouw Halfogst.

Uitgestald O. L. Vrouwbeeld in open venster. Men bemerkte het strooisel van de gevelwand af, over het rijwielpad, tot op de steenweg. Op de steenweg zelf is het strooisel nog aan te brengen. Opname op de Grote Steenweg Oudenaarde-Aalst.

ELENE. — Processie van O. L. Vrouw Halfoogst.

Uitgestald O. L. Vrouwbeeld in de inrij van het erf. (Het huis is met de zijgevel naar de straatweg toe gekeerd). Achter de tafel staan twee stoelen, waarop de inwoners knielen als het Allerheiligste voorbijkomt. Opname te Elene, wijk Nieuwege.

hongersnood. Daags na 16 Augustus, doet de pastoor in zijn gewone kleren, met de parochianen en velen uit de omliggende gemeenten de ommegang van de H. Rochus, welke loopt over een groot gedeelte van de gemeente. Aan de kapel van de H. Rochus bidt de pastoor de litanie en enkele gebeden. Voor het overige van de ommegang wordt luidop de rozenkrans gebeden.

Weerkunde met betrek op de maand Augustus :

- Wat in Augustus niet kookt,
Zal in September niet braden.

8 September — O. L. Vrouw-Geboorte.

Heden worden de zwaluwen geacht te vertrekken :

- Met O. L. Vrouw Geboort
Trekken de zwaluwen voort.

1 Oktober — St. Bavo.

Het wordt slecht weder, wij krijgen regen en felle wind; 't is Bamisweder. De moeder van één onzer zegspersonen zegt : « Met Bamis snoer ik nog een blauw baaien rok boven de rest, en 'k zit er dan warmpjes in ».

Weerkunde met betrek op de maand Oktober :

- Zijn er veel noten, dan verwachten we een strenge winter.
- Houdt de boom de bladeren lang,
Weest voor een lange winter bang.

1 en 2 November — Allerheiligen en Allerzielen.

Deze dagen staan in het teken der dodenherdenking. Een talrijke menigte gaat naar de « lange vespers » en daarna naar het kerkhof, waar de graven reeds met chrysanten versierd werden.

3 November — St. Hubert.

Over 't algemeen gaan de inwoners zelf met brood naar de H. Mis om het te laten wijden. Thuis eet iedereen een stuk « gewijd brood » zonder smeersel. Alle dieren krijgen ook hun deel : het vee een stuk en het pluimvee kruimels.

(Wordt voortgezet).

M. BROECKHOVE.

De C.I.A.P.-Conferentie te Namen.

(7 - 14 September 1953).

Het internationaal organisme C. I. A. P. [= Commission internationale des arts (et traditions) populaires], in 1928 tot stand gebracht te Praag, hield dit jaar zijn congres, tevens bedoeld als herdenkingsplechtigheid van zijn zilveren jubileum, te Namen van 7-14 September ll.

Het had de inrichting en leiding ervan in de handen gelegd van de heer Albert Marinus, eertijds bestuurder van de Provinciale dienst voor geschiedkundige en folkloristische opzoekingen van Brabant, stellig een van onze beslagenste en werkzaamste volkskundigen in België. Hij werd, op zijn wens, bijgestaan door een inrichtingscomité, dat twee leden van elk der secties van onze Nationale Commissie voor folklore verenigde : aan de Vlaamse kant de heren Maurits de Meyer en Robert Foncke; aan Waalse zijde de heren prof. ere-archivaris F. Rousseau en prof. J. Roland, studieprefect van het Koninklijk atheneum te Namen. De beide laatsten hadden tevens zitting in het plaatselijk Comité voor inrichting, dat nog tien andere leden omvatte.

Het Naamse Congres heeft mogen genieten van de tegemoetkoming niet alleen van de Dienst der volksopleiding bij het ministerie van Openbaar Onderwijs, van de stad en provincie Namen, doch meteen van de U.N.E.S.C.O., wiens afgevaardigde, de heer Monsour, uit Parijs, de werkzaamheden nauwgezet heeft gevolgd. Der overheden welwillendheid kwam reeds aan de dag door het aan de congressisten verleende gemak voor bezoeken aan onderscheiden stedelijke musea : het Diocesaan Museum, het Museum voor Oudheidkunde en het jongste Museum de Croix. Hier werd hun door burgemeester-senator Huart en zijn gemeenteraad een hartelijke receptie voorbehouden. Trouwens op dezelfde innemende wijze vielen de congressisten vriendelijke verwelkomingen te beurt naar aanleiding van hun uitstappen : te Luik, vanwege schepenen en gemeenteraadsleden; te Virton, vanwege burgemeester Jadoul en de gemeenteraad; te Aarlen, vanwege burgemeester Massonet en gouverneur Lohest, omringd door de gemeenteraadsleden.

Niet minder dan bij de negentig deelnemers, behorend tot vijftien verschillende naties, hebben zich aangemeld. Onder hen bevonden zich elf leden van het Uitvoerend Comité der C. I. A. P.. Met vreugde begroette men inzonderheid de aanwezigheid van de

geleerde Vlamenvriend Dr P. J. Meertens, uit Amsterdam; van prof. Sig. Erixon, uit Stockholm, en van prof. Dr A. Haberlandt, uit Wenen, die behoort tot de stichters van het genootschap in 1928 en op dit congres nog, na als voor, een eerste-plansrol bij besprekingen en schikkingen tot de zijne maakte.

Men mocht er zich over verheugen — want het kan gelden als een onloochenbaar teken voor de opgang van de volkskunde in ons land — dat uit België zelf negen en dertig deelnemers waren opgekomen. Van de Waalse sectie van onze Nationale Commissie voor folklore ontmoette men er de hh. Bertrang, Fouss, Pinon, prof. Piron, Xhayet en secretaris Wartique; van de Vlaamse afdeling, behalve Maurits de Meyer en prof. R. Foncke, nog de heer J. Pieters en secretaris Rock.

Het eigenlijk C. I. A. P.-congres liep over vijf dagen, van Dinsdag, 8e tot Zaterdag, 12e September. Gedurende de vooravond echter werden de leden, die reeds in grote meerderheid ter stede waren toegekomen, door de Nationale Commissie voor folklore onthaald in de ontvangtsalons van 't Park Hôtel, bij het station. De voorzitters van de afdelingen, Rousseau en Foncke, begroetten hen in het Frans, de eerste, en in het Nederlands de andere.

Te 10 ure 's voormiddags van Dinsdag, 8 Sept., werd in het Provinciaal Paleis de conferentie voor open verklaard en wel door goeverneur Gruslin, die trouwens — evenals ministers Harmel en Segers en nog burgemeester Huart — het erelidmaatschap had willen aanvaarden. Na hem voerde de heer Van den Borre, directeur generaal van het Openbaar Onderwijs, als vertegenwoordiger van de heer Harmel, het woord en verzekerde het aandachtig publiek ten volle van de goedgezindheid van het departement ten overstaan van de folklore, bepaaldelijk van de louter volkskundig afgewerkte film, waaraan wij in ons land een nijpend en vernederend tekort blijven gevoelen. Tenslotte schetste de voorzitter, Alb. Marinus, in een vlotte en klare rede het ontstaan en de werking tot op heden van de C. I. A. P.; hij herinnerde er tussendoor aan dat bij de naamgeving van dit folkloristisch genootschap bij uitstek een kwart eeuw er de term « folklore » angstvallig vermeden werd, daar men te zeer beducht was de folkloristische bemoeiingen te zien misbruiken voor politieke drijfverijen, waarop het overigens van bepaalde zijde gauw genoeg werd aangelegd.

Dadelijk daarop, van in de vroege namiddag, zette men de wetenschappelijke congreswerkzaamheden in. Gelijk gezegd voor vijf dagen... en eigenlijk voor vier, daar de middelste dag — Donderdag, 10 September — voorbehouden is geworden voor een autocaruitstap

naar Luik. Daar lei men een lang bezoek af in het « Musée de la vie wallone », dat voorbeeldig bloeien blijft, dank zij het wijs beleid van conservator E. Remouchamps en zijn medewerkers en de algemene geestdrift in het Walenland voor deze instelling. Na onderkundige leiding in drie groepen de uitgestalde schatten te hebben leren kennen of opnieuw bewonderd, woonden de congressisten de vertoning bij van enkele keurige films met betrekking op het volksleven; hierna vergastte men hen op een leuk marionettenspel over de strijd van keizer Karel de Grote tegen de ongelovigen, dat het ganse publiek in leutige stemming verzette.

Reeds hier moge worden toegevoegd dat op Vrijdag, 11 September, nog een uitstap aangeboden werd aan de congresleden naar het donjon op de vroegere citadel van Namen. Ze genoten er des te meer van het enig uitzicht op het Maas-en-Samberdal, daar erearchivaris Rousseau, die verliefd is op zijn geboortestad en haar omgeving, tal van geschiedkundige en cultuurhistorische bijzonderheden ten beste gaf, die hij beter dan wie ook meester is. Nog weze toegevoegd dat er elken avond, in de ruime koffiekamer van de Stadsschouwburg en steeds voor talrijke toeschouwers, volkskundige filmen werden afgerold, Belgische en uitheemse. Onder de onze viel beslist de kleuropname van de H. Bloedprocessie te Brugge, toehorende aan de Cinematografische Dienst bij het ministerie van openbaar onderwijs het spectaculairst uit, al moet men desondanks toegeven dat bij deze film van volksdevotie het eigenlijke folkloristische element in te sterke mate naar de achtergrond verdrongen lijkt. Onder de uit het buitenland meegebrachte rolprenten oogstten vooral de Joegoslavische algemene instemming, omdat ze — denkelijk wat kort — toch algeheel en uitsluitelijk op het volkskundige berekend blijken.

Twee avonden bracht men buitendien door in de speelzaal van het Stedelijk Theater, waarvoor men de Dienst der Volksopleiding te Brussel dank heeft te weten. 's Dinsdags woonde men er een uitstekend verzorgd concert bij, met werken van Händel, van Beethoven en Grétry o.a., door het Symphonisch Orkest van de stad Luik, meesterlijk geleid door de heer Quinet, met medewerking van de heer Koch als solist-violist. Op de sluitingsdag, Zaterdag, 12, gaf er de hooggeprezen volksdansersgroep, « La Compagnie folklorique » van mevrouw Fanny Thibout oude Waalse dansen en gemimeerde volksliederen ten beste, die bij het voorname publiek insloegen. Hierna voerde de toneelmaatschappij « L'Effort » van Ottignies nog een éénakter in Brabants-Waals dialect, « Solia » door Hendrik Pétrez, onder levendige bijval op.

Al dit kan gelden als geheel aangepast verzet en in de juiste toon blijvende ontspanning tussen de onverdroten werkzaamheden van het Conges door! Want er mag onomwonden worden voor uitgekomen dat taai en vruchtbaar is gearbeid op deze internationale C. I. A. P.-Conferentie! De vergaderingen werden trouw bijgewoond, voorstellen voorzichtig gewikt en gewogen, de besprekingen met aandacht gevolgd. Hierbij waren, als gewoonlijk op internationale congressen, het Frans en het Engels alleen de toegelaten voertalen; wat niet verhinderde dat, wanneer een Vlaams spreker zich in zijn Nederlandse moedertaal uitdrukte, hij onder indrukmakende stilte door iedereen werd aangehoord. Veel tijd gaat er wel bij verloren dat elke tussenkomst in het Engels of het Frans dient overgezet; men beschikte gelukkiglijk op dit congres over een vertaler, die zich op puike wijze van zijn taak wist te kwijten.

Over de werkvergaderingen namen prof. Junod, uit Lausanne, en nog vaker prof. Erixon, als ondervoorzitter van de C. I. A. P., het voorzitterschap waar met het gewenste gezag. Bij herhaling kwamen punten van belang voor de werking van het genootschap in 't bijzonder en voor de goede voortgang der folklorestudie in het algemeen te berde: onder hen bijv. de oppuntstelling van de internationale bibliografie der volkskunde, waarvan de huidige, veel geprezen leider, Dr Rob. Wildhaber, uit Bazel (Zwitserland) mede aanwezig was en slagvaardig zijn woord plaatste, waar nodig. Men besprak de middelen om meer verbreiding te verschaffen aan de publikaties van de C. I. A. P. en beraamde er andere, van aard om haar tijdschrift « Laos » op een werkelijk internationaal vlak te verheffen. De deelneming aan de conferentie van een aantal opstellers van eigenlandse volkskunde-atlassen schonk een uitzonderlijke gelegenheid om de mogelijkheid na te gaan van een grotere éénmaking van de voorstellingsmethodes op kaart van folkloristische verschijnselen en eigenaardigheden. Men nam inleidende rapporten in handen over een nieuw terminologisch lexikon, bewerkt door de Deense afgevaardigde Dr L. Bödker, en over de symbolen in de volkskunde. Naast dit alles moest ook de volksletterkunde het voorwerp vormen van een debat, waartoe de Franse kenner van het sprookje, de heer Delarue, officieel was uitgenodigd. Spijtig genoeg viel juist deze werksitting weg — wellicht, ja waarschijnlijk ware ze de interessantste van alle geworden! — omdat het Uitvoerend Comité der C. I. A. P. zich onbegrijpelijkerwijze niet scheen te kunnen losmaken uit een urenlange vergadering, waarop — volgens het uitlekte — lastige beslissingen van interne aard dienden te worden getroffen.

Men merke immers op dat de Naamse conferentie tegenover het bedoelde Comité in een, meermalen voelbare, ondergeschikte positie werd gehouden. Aldus was ze niet gemachtigd tot het nemen van bindende besluiten, hoogstens tot het stemmen van wenssen, waarmede het Uitvoerend Comité willekeurig rekening kan houden of niet.

Wij hopen desniettemin dat het zich minstens in twee aangelegenheden zal willen regelen op de te Namen tot uiting gekomen meningen. De eerste betreft de aanduiding in ieder land van een personaliteit, die de verantwoordelijkheid zal dragen voor het uitkiezen van de folkloristische produktie met internationale draagwijdte. We hopen dat in tweetalige landen zoals België voor ieder landsgedeelte een verantwoordelijk redacteur zal worden benoemd; want volgens onze overtuiging kan alleen een Vlaams beoefenaar van de folklore de juist-passende waardemeter aanleggen bij de Vlaamse volkskundige studies, geen Waalse vakgenoot, hij moge onze taal nog zo volkomen kennen, zelfs geen Noord-Nederlandse. Anderzijds, bij de discussie over de uitgave « Laos » werd aangeraden ze voortaan uitsluitend open te stellen voor bijdragen over thema's, voorkomend over de ganse aarde, voor wier behandeling een beroep zou worden gedaan op de beoefenaars der volkskunde. Ons dunkt echter dat alles wat geschiedt « uit plicht », als we 't zo mogen uitdrukken, nimmer licht vloeit, doch hinkend loopt; dat ook internationale kennis dadelijk en ruim baat vinden kan in nationaal uitgewerkte monografieën; dat in geen geval en om geen reden de beoefening van de nationale volkskunde mag worden ontzenuwd door het wegwenken van mogelijke arbeiders in haar gaarde.

Hierdoor weze evenwel met geen enkel woord noch aanmerking getornd aan het onbetwifelbaar sukses, dat de C. I. A. P.-conferentie te Namen heeft laten boeken! Haar inrichters en leiders hebben hun verdiende, schoon loon mogen verwerven. Zij mogen aanspraak maken op dank en hulde, die hun trouwens bij herhaalde gelegenheden gul en onomwonden werden betuigd door alle congresgangers en door al de genodigden op de feestelijkheden. Inzonderheid huldigen wij met levendige erkentelijkheid de congresvoorzitter Alb. Marinus, die werkelijk met volle inspanning van zijn beste krachten voor het welslagen der samenkomst in alle opzichten in de bres gestaan heeft. Ieder voelt zich verplicht tot dezelfde gewaarwording tegenover de onvermoeibare prof. erearchivaris F. Rousseau. Nog in gelijke mate tegenover studieprefect J. Roland; immers hoogst verdienstelijk maakte hij zich door de

lastige, maar voorbeeldige inrichting van een merkwaardige tentoonstelling van volkskundige boeken en tijdschriften, wandplaten en universitaire proefschriften, waarvoor hij niet te vergeefs een beroep had gedaan op medewerking uit het Vlaamse land en die van de buitenlanders als van de Belgen de onverminderde belangstelling gaande hield.

Om te besluiten zij dan nog gewezen op de tweedaagse autocar-tocht als naspel van het Naamse Congres, op Zon- en Maandag, 13 en 14 September.

Nog ongeveer de helft van de congressisten konden er deel aan nemen. Van Namen ging het doorheen de Maas- en Semoisvalleien over Corbion en Bouillon eerst naar Virton, dan naar Aarlen. In deze steden werden het Museum voor volkskunde en het Archeologisch Museum met het meeste profijt bezocht, dank zij de leerrijke voorlichtingen van wege de conservators, HH. Fouss en Bertrang. De tweede dag voerde terug naar Namen, via Saint-Hubert, waar een lang oponthoud toeliet de merkwaardigheden van de vroegere Benediktijnerbasiliek in detail na te gaan. Zo kreeg men de kans om veel wetenswaardigs in ogenschouw te nemen en daarbij het hart te voelen opgaan in trots om de trillende bewondering, welke de medereizigers uit de vreemde lieten opwellen voor het rijke natuurschoon, dat in het schrijn van onze Belgische Ardennen ligt gevat.

Prof. Dr Robert FONCKE.

In Memoriam.

ADOLF NOTERMAN

(1927-1953).

Op 4 October jl. overleed in het burgerlijk hospitaal der Bijloke te Gent ons medelid Adolf Noterman, licentiaat in de kunstgeschiedenis en de oudheidkunde. Hij was geboren te Gent op 22 November 1927. Zijn heengaan is een groot verlies voor onze bond, waarvan hij sedert meer dan zes jaar lid was. Zeer actief, hield hij van 1948 af tot en met einde 1952, datum waarop hij zijn militaire dienst aanving, een achttal zeer gewaardeerde spreekbeurten, waarvan er twee in druk verschenen, nl. « Het Vervoerwezen te Gent in de eerste helft der XIXe eeuw » in « Oostvlaamse Zanten », 25^e jg. (1950), blz. 9-20 en 38-47, en « Oosterzele. Een bijdrage tot de toponymie en de folklore » in het « Jaarboek van de Zottegemse Culturele Kring 1951-1952 » blz. 31-56. Hij bereidde ook in de laatste maanden een uitgebreide studie voor: « De Vlaamse Volkskunde in de Schilderkunst in België in de 19^e eeuw ».

Onze Voorzitter sprak op de begrafenis, die op Donderdag, 8 October plaats greep, volgende lijkrede uit :

Geachte en diepbeproefde Ouders en Familieleden,

De droeve plicht valt mij te beurt uit naam van de Bond der Oostvlaamse Folkloristen een laatste hulde te brengen aan ons toegewijd medelid Adolf Noterman, aan de liefde zijner ouders en aan de genegenheid zijner talrijke vrienden ontruikt op de leeftijd van 25 jaar.

Een beloftevol leven werd hier door de dood, de onverbidelijke, geknakt nog vóór het zich voluit ontplooiën kon. Pas de Universiteit verlaten hebbend, waar hij het diploma van licentiaat in de kunstgeschiedenis en de oudheidkunde behaalde, is onze jonge vriend en medewerker in militaire dienst overleden, hij, van wie zijn medeleden, de Oostvlaamse Folkloristen, nog zoveel verwachtten, voor wie nog zoveel wetenschappelijk werk vóór de boeg lag. Hij had zich gespecialiseerd in de kunstgeschiedenis en in 't bijzonder in de studie der volkskunst, waartoe hij zich door zijn romantische geest aangetrokken voelde. Het geliefkoosde tijdperk zijner navorsingen op het gebied van het volksleven en van de volkskunst was immers de eerste helft der vorige eeuw, de bloeitijd van het romantisme. In de talrijke voordrachten, die hij voor de leden van de Bond hield, wist telkens zijn dichtelijk gemoed op treffende wijze de atmosfeer, de stemming van die tijd weer te geven, de tijd der hotsende diligence, der zacht-glijdende barge, der bouwvallige poorten en vestingen zijner geboortestad, der oude herbergen en pleisterplaatsen met hun eigenaardige uithangborden en -tekens. Over dit alles sprak hij met welgevallen in zijn gedocumenteerde voordrachten. Zijn belangstelling ging ook uit naar de oude prenten en de mannekenbladen. Zijn laatste spreekbeurt, vóór hij zijn militaire dienst aanving, handelde immers juist over de militaire volksprenten op het einde der XVIIIe en in de XIXe eeuw.

Hij was een zeer interessant spreker, die zijn toehoorders wist te boeien. Ik heb hem eens « onze Benjamin » genoemd, omdat hij ons jongste lid was. Zijn jeugdige, vriendelijke verschijning bracht zon onder ons, en door zijn buitengewone activiteit en zijn toewijding heeft hij onze bond grote diensten bewezen.

Arme Benjamin! Waarom moest het noodlot U treffen? U hebt de poëzie van 't leven bemind, U hebt de wetenschap beoefend. Uw hart ging open voor het goede, het schone, het ware. U waart een grote belofte! Vaarwel! We zullen Uw nagedachtenis in ere houden! Rust zacht!

We betuigen nogmaals aan zijn diepbeproefde ouders, Heer en Mevrouw Cyr. Noterman, en aan zijn zuster, Mejuffer G. Noterman, onze innigste deelneming in hun groot leed.
F. V. ES.

EUGEEN FAMELAER.

Zelee 1885 - Gent 1953.

Op 19 October 1953 overleed te Gent de Heer Karel Eugeen Famelaer, erhoofdinspecteur bij het Technisch Onderwijs van Oost-Vlaanderen. Hij was te Zelee geboren op 4 October 1885. Mr. Famelaer was een zeer gekende, en geziene persoonlijkheid in onze provincie en in de middens van het Technisch Onderwijs in het algemeen, waarvan hij een der grondleggers en pioniers mag worden genoemd. Rust kende hij niet, zonder ophouden heeft hij zijn leven lang voor de belangen van zijn Vlaamse volk in de bres gestaan. Aan zijn geachte weduwe, Mevr. Famelaer-Coene, onze zo ijverige propagandiste en medewerkster, en aan de familie Famelaer bieden wij de uitdrukking van ons innig meegevoelen aan. Zijn ziel ruste in vrede.

V.

JAARLIJKSE STATUTAIRE VERGADERING VAN DE BOND DER OOSTVLAAMSE FOLKLORISTEN

op Zondag, 25 October 1953

in de Voordrachtzaal van het Stadsarchief, Abrahamstraat, 13, te Gent.

A g e n d a :

1. — Welkomstgroet door de Heer Fernand VAN ES, Voorzitter van de Bond.
2. — Huldiging van de Eerw. Heer Gabriël CELIS, Ondervoorzitter van de Bond, ter gelegenheid van zijn 50-jarig Jubileum als priester en van de dertigste verjaring van het verschijnen van zijn « Volkskundige Kalender voor het Vlaamse Land ».
3. — Jaarverslag door de Heer Lode VERLODT, secretaris van de Bond.
4. — Verkiezing van 7 leden van de Beheerraad in vervanging van de hh. Drs Marcel DAEM, Prof. Dr Paul DE KEYSER, Jan Victor DE RAEDT, Drs Lode HOSTE, Dr Henri NOWE, Jules PIETERS en Fernand VAN ES, uittredend en herkiesbaar.
5. — Jaarverslag door de Heer Raoul DE POORTER, penningmeester van de Bond. Rekening 1952. Begroting 1954.
Aanduiding van twee contrôleurs.
6. — Rondvragen en suggesties.
7. — Voordracht door Prof. Dr Paul DE KEYSER « Familiekunde en Volkskunde ».

De zitting werd te 10.15 u., door de Heer Voorzitter Fernand Van Es, voor geopend verklaard.

De hh. Boes, conservator, en Raoul Van Trappen, erelid, alsmede Mevrouw Elvire Famelaer-Coene lieten zich, door ziekte belet, verontschuldigen.

Waren elders weerhouden, de hh. Dr Kits Nieuwenkamp, uit Doorn; Prof. Dr W. Roukens, uit Arnhem; Deurwaarder Ackerman, uit Zelzate; Advokaat Arthur Bocklant, uit Gent; de Heer Casteleyn, uit Brugge; Advokaat Antoine De Decker, gemeenteraadslid, uit Gent; Schepen Prosper Luyckx, bestuurslid en ere-penningmeester van de Bond, uit Gent; Dr Henri Nowé, Stadsarchivaris en lid van de Beheerraad, uit Gent; de Heer Albert Rutgeers, uit Brussel; de Heer Van de Vijver, gemeenteraadslid, uit Bergerhout.

Nadat Voorzitter Van Es zijn groot genoegen had uitgedrukt steeds de aanwezigen welkom te mogen heten op de jaarlijkse algemene vergadering van de Bond en tevens bedankt had voor de talrijke opkomst, dankte hij in 't bijzonder Prof. Dr R. Foncke, ondervoorzitter van de Nationale Commissie van Folklore, die hier dit organisme vertegenwoordigde, voor dit blijk van waardering dat ons, zeer vereerde. Daarna greep de onder punt 2 van de dagorde vermelde huldiging van E. H. Gabriël Celis, ondervoorzitter van de Bond, plaats.

Men zie hierover het omstandig verslag, dat als apart artikel in dit nummer op bladz. 153, verschijnt, met onderscheidenlijk de spreekbeurten van Voorzitter Van Es en van Prof. Dr R. Foncke, ondervoorzitter van de Nationale Commissie voor Folklore en het antwoord van E. H. Celis.

Alvorens de dagorde verder af te wikkelen, bracht de Heer Voorzitter nog een passende rouwhulde aan de overledenen van dit jaar: onze getrouwe medewerker de Heer Achiël Cassiman, de Heer Eugeen Famelaer, echtgenoot van onze zo verdienstelijk en ijvervol medelid Mevr. Famelaer-Coene; en de Heer Adolf Noter-

man, de jonge enthousiaste folklorist, die volledig in de studie van ons kunstpatrimonium en onze folkloriebeweging opging en waarvan nog zoveel werd verwacht. Aan Mevrouw en de Wed. Cassiman en Famelaer en aan de ouders van de Heer Noterman werd nogmaals de uitdrukking van ons medevoelen betuigd en een minuut stilte ter aandenken der overledenen bewaard.

Nadat dus het huldebetoon in de beste voorwaarden was verlopen en de E. H. Celis, wegens zijn bijzondere toestand, oorlof had gevraagd de vergadering te verlaten, verzocht de Heer Voorzitter daarop de Heer Secretaris het jaarverslag voor te dragen waarvan de tekst hier volgt :

DAMES en HEREN,

Zoals elk jaar moet ik met dezelfde klacht aanvangen : Een zeker aantal onzer leden hebben verzuimd hun bijdrage te betalen ! Treurig is het dit te moeten vaststellen, te meer daar er deze maal 15 in het geval verkeren.

Wel is waar zijn er sommige onder hen die, we zijn er zeker van, toch later zullen storten, maar, redelijk gesproken, dit zou toch eigenlijk niet mogen gebeuren, daar het einde van het jaar nadert en zij reeds het grootste deel van jaargang 1953 van ons tijdschrift bezitten.

Komaan, achterblijvers, bewijs ons eens dat U het werkelijk goed meent met Uw Bond en stort zonder dralen op Postcheckrekening 969.46. En doe dit in het vervolg bij het begin van het jaar, want onze drukker wenst regelmatig voor zijn leveringen betaald te worden, daar hij tegenover zijn leveranciers ook verplichtingen heeft. Regelmatig dringen we er op aan propaganda voor onze Bond te maken en ons nieuwe leden aan te brengen. Zekere onder U doen hun best om gevolg aan die oproep te geven. Wij danken er hen van harte om. Daar het ons gewoonte niet is namen te noemen, spijt het ons daarop geen uitzondering te kunnen maken, want we zouden het zo graag doen en het zou meer dan verdiend zijn voor de meer dan ijvervolle dame-medelid, die ons in de loop van het jaar niet minder dan 12, schrijve en zegge twaalf, nieuwe leden heeft aangebracht. Zij verdient daarvoor gehuldigd en bedankt te worden. En wie volgt haar uitstekend voorbeeld na ?

We vragen natuurlijk niet dat ieder van U ons een dozijn nieuwe toetreders zou bezorgen, maar met een beetje goede wil kunt U er toch voor zorgen dat ons ledental op ietwat meer gevoelige wijze zou aangroeien. We hebben het deernig nodig. **Nieuwe leden betekent immers nieuw bloed** en meer inkomsten, hetgeen we zeker kunnen gebruiken. Ik ben ervan overtuigd, dat ik niet in de woestijn predik en dat we voor 1954 een gevoelige aanwinst van leden zullen mogen boeken. De gediensstige ijveraars zijn al bij voorbaat bedankt.

Ons tijdschrift « Oostvlaamse Zanten » verscheen regelmatig en bevatte dit jaar :

« De Lange Man en de Hasseltse Rederijkers » door Dr Des. Gecraerts, Atheneumleraar te Leopoldsburg.

« Erewijn te Deinze » door wijlen A. Cassiman, in leven ere-inspecteur Lager Onderwijs.

« Enkele kanttekeningen bij Frans De Coster's Lodewijk Lievevrouw herdacht », door wijlen Heliodoor J. Verbugt.

« St.-Pietersviering te Zele » door Mevrouw Elvire Famelaer-Coene.

« Watergeesten, hun Oorsprong en Verwantschap » door A. Van Hageland.

« Nog voor het Osschaert-dossier » door Ferdi Van de Vijver.

« Onze Bedevaartvaantjes. Lijst der nog bestaande en verdwenen Bedevaartvaantjes in Oost-Vlaanderen » met nog een addendum door Licenciaat Renaat Van der Linden.

- « **Legenden over Kerkpatronen** » door Licenciaat Renaat Van der Linden.
- « **De Musea voor Folklore** » door de Redactie.
- « **Bedevaartvaantjes te Aalst** » twee bijdragen door Licenciaat Renaat Van der Linden.
- « **Gentse Straatstielen** » door wijlen Frans De Coster, in leven Ere-hoofdinspecteur der Gentse stadsscholen.
- « **De Levende Folklore van het Gewest Balegem** » drie bijdragen door Maurice Broeckhove.
- « **Nog over Lode Lievevrouw-Coopman** » door Advokaat Jos. Vermeulen, voorzitter van de Bestuurscommissie van het Folklore-Museum.
- « **De Geschiedenis van de Landbouw in België** van Ingr. Paul Lindemans » door Jules Pieters, medebestuurder van de Bond.
- « **Plantlore : Plantensymboliek in verband met de Folklore en de Heraldiek** » door Dr H. W. M. J. Kits Nieuwenkamp.

« **In het Museum voor Folklore : Uilenspiegel-Vrienden op bezoek** ».

Daarbij tal van zanten, mededelingen, In memoriams, personalia enz.

Net als vorige jaren heeft de Bond, in samenwerking met de Bestuurscommissie van het Museum, voordrachten ingericht.

Deze waren de volgende :

- Op 30 November 1952 : « **Volkskundige Kalender voor Wetteren** » door Licenciaat Marcel Daem, medebestuurder van de Bond.
- 21 December 1952 : « **Strooisel** » door Licenciaat Fredericx, leraar.
- 11 Januari 1953 : « **Bedevaartvaantjes** », met kleine tentoonstelling uit eigen verzameling door Licenciaat Renaat Van der Linden, Atheneumleraar.
- 8 Februari 1953 : « **Humor in de Volkstaal** » door Licenciaat Jos. Laureys.
- 22 Februari 1953 : « **Reinaert en Isegrimus, twee Dierverhalen volkskundig gezien** » door Licenciaat Jos. Van Haver, leraar.
- 15 Maart 1953 : « **Twaalf Stielen en dertien Ongelukken** » door Julien Boes, conservator van het Folklore-Museum.
- 29 Maart 1953 : « **Volkskunst in Waasland** » met projecties, door Marcellijn De Wulf, tweemaal laureaat van het Alfons De Cockfonds.
- 19 April 1953 : « **De Westfaalse Tödden** » door Prof. Dr H. Uyttersprot der Gentse Universiteit.
- 31 Mei 1953 : « **Levende Folklore in Oostenrijk** » met lichtbeelden, door Prof. Dr Paul De Keyser, ere-voorzitter van de Bond.
- 21 Juni 1953 : « **Oude en Nieuwe Folklore te Dendermonde** », door Advokaat Marcel Damman.
- 12 Juli 1953 : « **Folklore in het Joeltijdperk** » door Licenciaat N. Van den Bossche, secretaris van de Culturele Kring van Zottegem.
- 2 Augustus 1953 : « **De Ex-Voto's** » met een pracht van documentatiemateriaal opgeluisterd, door Licenciaat Marcel Daem, medebestuurder van de Bond.
- 23 Augustus 1953 : « **Kinderspelen op Java** » met filmen, door Dr Holtzappel, leraar M. O., met evenzeer een uiterst-interessante tentoonstelling van Javaans kinderspeelgoed uit de persoonlijke verzameling van de voordrachtgever.
- 25 October 1953 : « **Familie- en Volkskunde** » door Prof. Dr Paul de Keyser, ere-voorzitter van de Bond.

Zo bereiken we een totaal van 207 voordrachten sinds de stichting van onze afdeling « **Naschoolse Werken** » en stellen we met genoegen vast dat zij nog steeds de gunst van het leergierig publiek genoten, net als 11 jaar geleden.

Wij danken hier nogmaals de hh. sprekers voor hun gewaardeerde en belangloze medewerking.

De nieuwe Winterreeks, die heden aanvangt zal voor de voorgaanden niet moeten onderdoen, want we zijn reeds zeker van het optreden van de dames Mevrouw Joh. Oswald de Schamphelaere, Mejuffer Lic. L. Verkercke en de hh. Ferdi Van De Vijver, Licenciaat Renaat Van der Linden, Prof. Dr Robert Foncke, Lic. Walter Eysselinck, Lic. Frederix.

Het Gemeentebestuur heeft besloten het « Kinderen Aleynshospitaal » met bewame spoed te restaureren en ter beschikking van het Museum voor Folklore te stellen. Men zal beginnen met de zeer merkwaardige kapel. Onze onvermoeibare Conservator, de Heer Julien Boes, die we hier een spoedig volledig herstel toewensen, is gereed met een plan van inrichting en wacht ongeduldig naar het ogenblik, waarop hij aan de uitwerking ervan kan beginnen. Wij weten sinds lang waar-toe hij bekwaam is en zijn ervan overtuigd dat hij iets puiks zal verwezenlijken.

Gedurende de week der « Gentse Kermis » (van 19 tot 26 Juli) werd, met de medewerking van het Stadsbestuur, het Kampioenschap voor Harmonikaspelers op 19 en 26 Juli ingericht. Wat het aantal toehoorders betreft beleefde het een groot succes. Financieel gezien echter was het door de grote kosten eraan verbonden beslist een tegenvaller. Voor verder bijzonderheden verzenden we U naar het verslag van de Heer Conservator Boes.

Het traditioneel Poppenspel door het « Spelleke van de Folklore » verzorgd, lokte elke namiddag, gedurende diezelfde Gentse Feesten, een volle zaal liefhebbers. Er waren 3.100 bezoekers gedurende die week; wat een sukses mag worden genoemd.

Onze bibliotheek wordt op dit ogenblik totaal omgewerkt en we hopen dat ze nà Nieuwjaar gans in orde zal zijn.

Om te eindigen herinneren we er onze leden aan dat van het merkwaardig werk « Spelen mijner Jeugd » door onze betreurde vriend en medelid, wijlen Lodewijk Lievevrouw, nog heel wat exemplaren voorhanden zijn. Het is verkrijgbaar bij onze secretaris tegen storting op P. C. 969.46 van de som van fr. 50. Het zal ook te koop gesteld worden op de « Tentoonstelling van Kinderspeelgoed » die einde November tot begin December in het Museum voor Sierkunst, Jan Breydelstraat, door onze Bond zal gehouden worden.

U zult bemerken, Dames en Heren, dat we dit jaar weer niet bij de pakken bleven zitten en we ons best hebben gedaan om U onder alle oogpunten voldoende te schenken en dit tegen een klein prijsje. L. VERLODT.

Daar de Heer Conservator van het Museum door ziekte was verhinderd de zitting bij te wonen, werd zijn verslag door de secretaris voorgelezen.

VERSLAG OVER HET MUSEUM VOOR FOLKLORE GEDURENDE HET JAAR 1953.

Het Museum voor Folklore werd gedurende dit jaar minder bezocht dan vorig jaar. Dit is in hoofdzaak gelegen aan de gedeeltelijke onthouding der scholen. Voetstappen zijn reeds gedaan bij de onderwijsinstanties om voor 1954 daaraan te verhelpen.

Gedurende de feestweek kende het poppenspel zijn gewoon succes. Het bewijs is nogmaals geleverd dat het poppenspel in het Museum voor Folklore een traditie is geworden, traditie die overigens steunt op een verleden van twintig jaar oud.

Zoals ieder jaar heeft het Museum voor Folklore gedurende de feestweek een andere uiting van ons volksleven op zijn programma geplaatst. Na het pijproken, de vogelpik en de teerlingbak, werd thans beroep gedaan op de harmonikaspelers, Wel werd het een succes, wat het aanwezig publiek betreft, doch de inrichting, die werd toevertrouwd aan een Gentse harmonikavereniging, strookte, mijns inziens,

niet met ons begrip over Folklore. Het werd tevens een tegenvaller op financieel gebied door de ongehoorde bijkomende uitgaven, waartoe het Museum werd verplicht.

Ziehier de uitslagen van de verschillende wedstrijden :

4° Afd. : Vaereman Léon, Gent, 79 % der punten; 3° Afd. : De Paepe, August, Antwerpen, 96,5 %; Van Hove Guy, Lovendegem, 84 %; 2° Afd. : Vroman Herman, Kortrijk, 67,5 %; 1° Afd. : De Vos Paula, Schoten, 77,5 %; Claes Marcel, Edegem, 76,5 %; Van de Putte Pierre, 74 %.

Uitmuntenheid : Dierick Noël, Kortrijk, 80 %

Buiten Wedstrijd : Finkenflugel Victor, Schoten, 99 %

Maatschappijen : Augustin Lietard uit Henin-Lietard; De Waele Roland uit Hazebroek; Hellebuyck Gaston uit Tielt; De Dansende Vingers uit Brugge.

Gedurende het jaar 1953 werden geen belangrijke giften gedaan aan het Museum.

De Conservator,
BOES.

De Heer Voorzitter dankte de Heer Secretaris voor zijn verslag en wenste de Conservator de Heer J. Boes spoedig herstel.

Punt vier van de dagorde kwam dan aan de beurt.

Er moest dit jaar een gedeeltelijke vernieuwing van de Beheerraad plaats grijpen.

Uittredend waren de hh. **Drs Marcel Daem, Prof. Dr Paul De Keyser, Jan Victor De Raedt, Drs Lode Hoste, Dr Henri Nowé, Jules Pieters en Fernand Van Es**, die allen herkiesbaar waren.

Advokaat Jos. Vermeulen, ondervoorzitter, nam toen tijdelijk het voorzitterschap waar; daar geen andere kandidaten werden voorgedragen, verklaarde hij de uittredende beheerders als herkozen.

De Heer Van Es dankte in persoonlijke naam en in die van de overige herkozen leden van de beheerraad om het hernieuwde vertrouwen en verleende alsdan het woord aan de Heer Penningmeester Raoul De Poorter, die als volgt het financieel verslag voordroeg.

JAARVERSLAG VAN DE PENNINGMEESTER VOOR DIENSTJAAR 1952.

Dit jaar valt mij de eer te beurt U in te lichten over het financieel beleid van het Bestuur van Uwe Bond in het afgesloten dienstjaar 1952, tijdperk gedurende hetwelk mijn geachte voorganger, de Heer Lode Hoste, de functies van penningmeester waarnam; functies, welke Uw dienaar eerst op 8 Februari 1953 overgenomen heeft.

Penningmeesters zijn, bij bepaling, klagers. Wie zou ten andere niet klagen als men steeds de gapende afgrond van de insolventie voor ogen heeft ?

Tot dit laatste uiterste is het met Uwe Bond, God zij dank, nog niet gekomen, maar weelde in huis is er zeker niet. Het is en blijft : « Armoë, sta mij bij ! ».

U kent allen de oorzaken hiervan. Mijn geachte voorganger, de Heer Lode Hoste, heeft U daarover reeds vroeger een treurig liedje voorgezongen.

Waarom zou ik het hem nu nog nazingen en met een pessimistische klank de euphorische stemming van deze jaarlijkse algemene statutaire vergadering bederven ?

Toch wens ik in overweging te geven of het niet zou passen een buitengewone zitting te wijden aan het uitzien naar middelen om de kas te stijven.

Er moet beslist iets op gevonden worden, zoniet zal de Bond bepaalde lofwaardige, reeds in het vooruitzicht gestelde initiatieven moeten verzakten.

Een punt waarop ik, in elk geval, te dezer gelegenheid, thans reeds de bijzondere aandacht wil vestigen, is het feit dat een voornaam bron van inkomsten moet bestaan in de afzet van de publicaties van de Bond.

Hebben wij in dit opzicht redenen tot optimisme? Het weze mij, als penningmeester, geoorloofd de taal der cijfers te laten spreken als antwoord op deze vraag.

Aanleiding daartoe geeft mij de uitgave van « Spelen mijner Jeugd », door Lodewijk Lievevrouw, in 1952 door de Bond der Oostvlaamse Folkloristen bezorgd.

Alhoewel de zaak zich niet uitsluitend beperkt tot het hier behandelde dienstjaar 1952, doch zich tevens uitstrekt over het lopend dienstjaar, neme men het mij niet kwalijk, dat ik daarover thans reeds een woordje rep.

De Penningmeester stelt dan vast aan de hand van cijfers dat er nog een honderd negentig exemplaren van L. Lievevrouw's werk zouden moeten verkocht worden, alvorens de drukkosten van « Spelen mijner Jeugd » zouden gedekt zijn, en dit niettegenstaande de zeer milde geldelijke steun van Mevr. de Wed. Lievevrouw-De Cavel en verwanten.

Hij zegt dan verder :

Prof. Dr Paul De Keyser heeft in de inleiding tot « Spelen mijner Jeugd », die hij ter herdenking van Lodewijk Lievevrouw schreef, de hoop uitgedrukt dat het Gents publiek, door de inschrijving op dit werk, het mogelijk zal maken de overige handschriften van hem, die eenmaal de Nestor der Oostvlaamse Folkloristen was, in het licht te zenden. Als men nu bedenkt dat sinds 19 April 1953 geen enkel exemplaar van « Spelen mijner Jeugd » meer verkocht werd, zal men begrijpen dat, in dergelijke voorwaarden, deze hoop weinig kans op spoedige vervulling heeft.

Zo het ons met de doelstelling van verwezenlijking der volledige uitgave van het nagelaten werk van Lodewijk Lievevrouw als posthume hulde werkelijk ernst is, dan hoeft er gehandeld en zulks met spoed.

Zoals U het uit het jaarverslag van de Heer Secretaris Lodewijk Verlodt vernomen hebt, Dames en Heren, ligt het in de bedoeling van het Bestuur van Uwe Bond gedurende de Klaastijd van dit jaar een tentoonstelling van speelgoed in te richten met het oog op het activeren van de verkoop van « Spelen mijner Jeugd ».

Moge men tijdig afdoende maatregelen treffen om bij deze gelegenheid het succes van de verkoop te verzekeren, ten einde niet dezelfde teleurstelling te moeten ondervinden, welke wij beleefd hebben bij een soortgelijk opzet voor de verkoop van « Een Teerlingspel in Gent », van dezelfde auteur, bij het inrichten van de teerling- en vogelpikkampstrijden gedurende de Gentse Kermis in 1952. Wij moeten ten slotte indachtig zijn dat het hier gaat, niet zo zeer om het geld zelf, dan wel om de verspreiding van het nagelaten werk van Lodewijk Lievevrouw, ereschuld welke de Bond der Oostvlaamse Folkloristen voor plicht heeft in te lossen.

Zoals U zult kunnen bemerken verschilt het eindejaars in casso 1952 (7088,57 fr.) in zeer geringe mate van het incasso op 1 Januari 1952 (6505,42 fr.). Dit mag U echter niet misleiden nopens de werkelijke financiële toestand bij de aanvang van het huidig dienstjaar. De Bond heeft in 1952 verplichtingen aangegaan (uitgave van « Spelen mijner Jeugd »), waarvan de baten reeds in het dienstjaar 1952 gedeeltelijk geïnd werden, doch waarvan de kosten op kort termijn in 1953 nog volledig moesten gehonoreerd worden, doch dit is voor later zorg.

Geachte Vergadering, ik zal niet langer Uw geduld op de proef stellen en onmiddellijk overgaan tot de bekendmaking van de staat van inkomsten en uitgaven van dienstjaar 1952.

STAAT VAN INKOMSTEN EN UITGAVEN. — DIENSTJAAR 1952.

Inkomsten.	Uitgaven.
Incasso op 1 Januari 1952 :	Drukkosten der publicaties : 36389,00
Kas : 3225,50	Gestort aan Museum voor
P.C. : 3279,92	Folklore : 6000,00
Lidmaatschapgelden 1952 : 13425,00	Uitbetaling prijzen
Vrijwillige bijdragen :	A. DE COCK-FONDS : 2500,00
Giften : 10480,65	Honoraria v. d. voordrachtgevers : 580,00
Opbrengst verkoop van publicaties : 2715,00	Algemene onkosten :
Losse nummers : 681,00	Administratie; drukw. postz.; postpapier; ciné - cliché's; circul.; enz. : 2384,50
Varia : 103,00	Bibliotheek (Museum) : 4668,00
Toelagen :	Incasso op 31 December 1952 :
Bestendige Deputatie der Prov. Oost-Vlaanderen. Huldecomité Prof. Dr P. De Keyser : 1800,00	Kas : 1548,00
Inkomsten in 1952 ontvangen, maar die betrekken hebben op vroegere verworven rechten :	P.C. : 5540,57
Lidgeld 1951 : 75,00	
Toelage Provincie 1951 (Bond : 5000 & Museum 10000) : 15000,00	
Toelage Staat 1951 : 7500,00	
Inkomsten geldende voor volgend dienstjaar :	
Lidgeld 1953 : 1325,00	
59610,07	59610,57

BEGROTING 1954.

Inkomsten.	Uitgaven.
Toelage M. O. Onderwijs : 7500,00	Drukkosten : tijdschr.; circ. enz. : 36000,00
Toelage Provincie : 15000,00	Voordrachten : honoraria : 500,00
Gemeente Toelage (Tentoonstelling Gentse Feesten) : 5000,00	Bureelkosten : 1500,00
Lidmaatschapgelden : 12000,00	Abonnem. op Tijdschr. : 500,00
Vrijw. Bijdragen (giften) : 3000,00	Aankoop van Boeken : 4500,00
Verkoop afz. numm. & eig. publicaties : 4000,00	Aankopen voor Museum : 4500,00
Onvoorzien : 1000,00	Bibliotheek - Onderhoud : 4500,00
47500,00	47500,00

De boekhouding en incasso werden voor de periode van 1 Januari 1952 tot einde Januari 1953 nagezien en juist bevonden door de Heren Jules Mahy en Van Peteghem, aangeduid als controleurs.

De Voorzitter dankte de Heer Penningmeester voor zijn omstandig verslag en niet minder voor de accuratesse, waarmede hij zijn ambt sedert het ontslag van de heer Hoste, aan wien hij ook voor het gepresteerde gedurende verscheiden jaren hulde bracht, had vervuld en niet minder om de vaderlijke bezorgdheid die hij steeds voor de welstand van de bondskas, die soms wel eens aan een inzinking ten prooi is, koestert. De Bond heeft weer eens beslist bij de Heer De Poorter de rechte man, figuurlijk natuurlijk, op het hoofd getikt.

Bij algemene instemming werden de Heren Mahy Jules en Van Peteghem als controleurs over de rekeningen van het dienstjaar 1953 aangeduid. Beiden aanvaardden de hun toevertrouwde opdracht. Zij, zowel als wij, zijn dat, ten andere, zo stillekens aan gewend!

Daar er op het punt vijf « Rondvragen en Suggesties » niemand iets te vragen of mede te delen had, — alleen werd een oproep gedaan om voor onze tentoonstelling « Oud Speelgoed », die van 28 November tot 9 December in de expositiezalen van het Museum voor Sierkunst in de Jan Breydelstraat zal doorgaan, voorwerpen in bruikleen af te staan, — kwam ten slotte het laatste punt van de dagorde aan de beurt, de voordracht door Prof. Dr Paul De Keyser over :

FAMILIEKUNDE EN VOLKSKUNDE.

De studie van familiekunde en volkskunde, zei spreker, dagtekent uit de 19^e eeuw. Zonderling genoeg, liepen beiden evenwijdig en konden elkaar weinig beïnvloeden. De Franse « Science Sociale » van F. Le Play en zijn school slorpte weldra de familiekunde op en thans wordt ze gerangschikt bij de sociologie. De sociografen wedijveren met de folkloristen om sociale groepen en traditionele gemeenschappen te bestuderen.

Spreker tracht in zijn uiteenzetting voor beide standpunten een compromis te vinden, waardoor de folkloristen gerechtigd zijn aan volkskundige familiekunde te doen. Hij toont aan hoe de folkloristische verschijnselen niet enkel moeten opgevat worden als relieken of overblijfselen van een vroegere eenheidscultuur, maar veel-
eer bestanddelen van een natuurlijke gemeenschap, waarvan de eenvoudigste het huis of familie is. Evenmin als een familie louter een som is van individuen, is een volk een optelling van enkelingen.

Dank zij de wet der ontvouwing, door de Oostenrijkse Volkskundige Prof. H. Koren bedacht, wordt het voor de folkloristen mogelijk in het volksleven een inwerking te zien van onder naar boven en niet langer van boven naar onder, van de gemeenschap : de familie, tot de overkoepelende gemeenschappen van buurtschap, dorp, gewest, provincie, volk en staat.

Dit nieuwe inzicht moge vruchten afwerpen voor de Vlaamse volkskunde.

Deze boeiende voordracht van de geleerde spreker werd door de vergadering op warm applaus onthaald.

Na een dankwoord van de Heer Voorzitter aan de talrijk opgekomen leden en de verschillende sprekers verklaarde hij deze welgeslaagde jaarlijkse vergadering voor gesloten.

De Secretaris,
L. VERLODT.

Inhoudstafel.

Jaargang 1953.

ARTIKELS VAN ALGEMENE AARD :

	Blz.
Geeraerts (Dr D.). — De Lange Man en de Hasseltse Rederijkers	1-14
Cassiman (A.). — Erewijn te Deinze	15-20
Hageland (A. van). — Watergeesten. Hun Oorsprong en Verwantschap	29-49
Linden (R. van der). — Onze Bedevaartvaantjes. Lijst der nog bestaande en verdwenen Bedevaartvaantjes in Oost-Vlaanderen	50-53
(Addenda)	148
Linden (R. van der). — Bedevaartvaantjes te Aalst.	57-67
Coster († Fr. de). — Gentse Straatstielen	68-84
Broeckhove (M.). — De Levende Folklore van het gewest Balegem (I De Kring om het Leven)	89-100
Pieters (J.). — De Geschiedenis van de Landbouw in België	115-118
Kits-Nieuwenkamp (Dr H. W. M. J.). — Plantlore: Planten-Symboliek (In verband met de Folklore en de Heraldiek)	121-137
Broeckhove (M.). — De Levende Folklore van het gewest Balegem (II De Kring om het Jaar en de Volkswerkunde)	138-145
	en 167-175
Linden (R. van der). — Nog Bedevaartvaantjes te Aalst (II. Apollonia)	146-148
Bestuur. — Huldebetoon E. H. Gabriël Celis, pr.	153-162
Linden (R. Van der). — Nog Bedevaartvaantjes te Aalst (O. L. Vrouw ter Linden)	163-166
Foncke (Prof. Dr Robert). — De C.I.A.P.-Conferentie te Namen (7-14 September 1953)	176-181

ZANTEN.

Famelaer-Coene (Elvire). — Sinte-Pietersviering te Zele	24-26
V. — Een dozijn Weerspreuken	27
Vijver (Ferdi van de). — Nog voor het « Osschaart »-dossier	49
Famelaer-Coene (Elvire). — Zanten uit Vosselare (Gezegden rond de jaarwisseling. Welke zijn de vier uitersten van het huishouden?)	53
Linden (R. Van der). — Legenden over Kerkpatronen (A. Godveerdegem. B. Erwetegem)	54
Arens (René). — Twee oude Zeelse Kinderspelen op rijm beschreven	102-103
V. — Gentse Typen. Nog iets over Siesken, de Gistmarchand.	103-104

BOEKBESPREKINGEN.

't Beertje. — Volkskundige Almanak voor West-Vlaanderen 1953 (F. V. Es)	28
Simoens ((Leo). — Onze Heiligen in Kerk en Kapel. 2. Bisdom Gent. z. j. (1953) (Jos. Vermeulen)	85-87

	Blz.
Peuckert (W. E.) en Lauffer (O.). — Volkskunde. Quellen und Forschungen seit 1930. 1951 (A. M. Lamend)	87-88
Koninklijk Verbond van de Gebuurtedekenijen der Stad Gent. Ghent bovenal hebbic u lief. Gulden Jubelviering 1903-1953 (F. V. Es)	88
Hageland (A. van). — Hendrik Conscience en het Volksleven (F. V. Es)	88
Lindemans (Dr J.). — Hoe maak ik mijn Stamboom op 4 ^e dr. z. j. (1952) (F. V. Es)	120
Neerlands Volksleven, 3 ^e jg., nr 1 (Maart 1953) (F. V. Es)	120
Kunstkalender 1953 der Sabena (F. V. Es)	145
Kruizinga (J. H.). — Levende Folklore in Nederland en Vlaanderen. Z. j. (1953) (F. V. Es).	150-151
Coetzee (Prof. Abel). — Die Afrikaanse Volkskultuur 1953. (F. V. Es)	151-152

IN MEMORIAM.

Remi Nachtergaele (V.)	20
Heliidoor J. Verburgt (V.)	56
Jules Pollet (F. V. Es)	56
Conservator Jozef de Beer (F. V. Es)	56
Achiel Cassiman (Joris Vandeveire)	119-120
Pol Anri (F. V. Es)	149-150
Adolf Noterman (F. V. Es)	181
Karel Eugene Famelaer (V.)	182

BONDSLEVEN.

Belangrijk Bericht. — Lidgeld 1953	28
R. — In het Museum van Folklore. Uilenspiegel-Vrienden op bezoek	149
Verlout L. — Jaarlijkse Statutaire Vergadering. Verslag	183-190
Inhoudstafel. Jaargang 1953	191-192

PERSONALIA.

Verburgt (Heliidoor J.). — Enkele kanttekeningen bij Fr. de Coster's « Lodewijk Lievevrouw » herdacht	21-23
Vermeulen (Jos.). — Nog over Lode Lievevrouw-Coopman	101
Bestuur. — Huwelijk Lic. J. van Haver met Mej. Tina Verschraegen	137
Bestuur. — Dr M. Gyseling laureaat Letterkundige Prijs Stad Gent	162
Bestuur. — Conservator J. Boes vereremerkt	162

VARIA.

R. — De Musea voor Folklore	55
Redactie. — Oostvlaamse Folkloristische Bibliografie (16 ^e vervolg)	105-114

ILLUSTRATIES.

De Langeman, Don Christophe, de Hasseltse Reus	r. 1
Bedevaartvaantje H. Man Job. Aalst	60
Bedevaartvaantje O. L. Vrouw ter Druiven, Aalst	62
Bedevaartvaantje H. Apollonia. Aalst	r. 146
E. H. Celis, priester, aan zijn werktafel	r. 153
Bedevaartvaantje O. L. Vrouw ter Linden Aalst	r. 164
Balegem — Processie O. L. Vr. Halfhoogst	r. 174
Elene — Processie O. L. Vr. Halfhoogst	r. 175